

SLOVENE

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejeman mesečno . . . 1-70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 v
za trikrat . . . " 10 v
za večkrat primerom popust.

Perena oznaka, zabava, spremena itd.;
enostopna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostopna pettivrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograka 26.511,
bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Zahvala.

Povodom svoje petdesetletnice sem sprejel toliko ljubih čestitk, da mi je nemogoče za vsako posebej zahvaliti se.

Bodi mi tedaj dovoljeno, da izrekam tem potom slehernemu, ki se me je ljubeznivo spomnil, svojo najprisičnejšo zahvalo, še posebej pa onim, ki so se me ob tej priliki blagovolili spominjati v molitvi. Bog plačaji!

Vztrajam v zvestobi Bogu, cesarju in ljudstvu in grem veselo na novo delo.

V Ljubljani, dne 14. junija 1913.

Dr. Ivan Šusteršič,

deželni glavar v kranjski vojvodini.

Delo kranjskega deželnega odbora v znanstveni oceni.

Načrti kranjskega deželnega odbora za povzdigo narodnega gospodarstva, zlasti v kolikor se tičejo preskrbe dežele z električnim tokom, so vzbudili pozornost tudi že daleč izven naše ožje domovine. Seveda se tako dalekosežni načrti, ki niso vzrastli iz starokopitnih tradicij, v katerih se žalibog še vedno giblje razne deželne uprave, presojajo z večjim ali manjšim razumom, in, ker igra pri tem precejšnjo vlogo tudi privatni interes posameznikov ali raznih krogov, ki se bavijo s špekulacijami, se ni čuditi, da zadene taka splošna narodnogospodarska akcija, katere edini namen je skupna korist, tudi na razna nasprotstva. Taka nasprotstva se vsled tega tudi ne smejo precenjevati ali jim pripisovati sploh kako važnost. Pa tudi znanstveni krogi so se začeli kritično baviti s projekti kranjskega deželnega odbora. Za nas je največje važnosti objektivna ocena znanstvenikov, katerih sodba ni motena po privatnih interesih. V tem oziru z zadovoljenjem beležimo stvarno razpravo, ki jo je priobčila »Rundschau für Technik und Wirtschaft« (Wien, Prag, Berlin), ki jo izdaja prof. dipl. ing. Alfred Birk na c. kr. nemški tehnični visoki šoli v Pragi. V tem listu je objavil inženir Jožef Tschermak na uvodnem mestu v zadnjih dveh številkah znanstven članek pod

naslovom: »Die Ausnützung der Wasserkräfte Krains. (Ein Beispiel für die Verländerung von Wasserkraften)«. Ta članek se odlikuje po strogi stvarnosti, je spisan na podlagi poročil deželnega odbora kranjskega na deželni zbor in je ilustriran tudi s šestimi situacijskimi skicami. Inženir Tschermak obravnava ne samo tehnični, ampak tudi upravno-komercialni del naše akcije in prihaja do zaključkov, jih je vredno zabeležiti.

V uvodu pravi inženir Tschermak, da je bilo pač zanimivo in poučno slediti nsačelnemu prepisu o vprašanju, kdo naj pravzaprav izrablja vodne sile, ali država, ali dežele, ali mesta ali zasebniki. Ravno tako zanimivo je bilo proučevati nagibe, zakaj so se razni interesi tako potegovali za pridobitev vodnih koncesij, katerih namen je bilo bolj izkoriščanje, kakor pa izraba danih vodnih sil. Vendar je bilanca hidroelektričnih zgradb v Avstriji v zadnji dobi jako pasivna v kljub takozvanemu »vodnemu zborovanju« v Solnogradu marca meseca 1909. Statistika avstrijskih elektrarn kaže, da energiji besed ni sledila energija dejanja. Doslej so se izrek kar izrezavali posebno pripravniki deli, na katerih se je takorekoč »opar-sko« gradilo. Projektanti pač niso imeli interesa na tem, da bi se vodne sile racionalno izrabile, ampak so šli samo za svojim osebnim blazikom na škodo splošnemu gospodarstvu.

Samo tri zistematične, na znanstveni podlagi sloneče akcije bi bilo imenovati, in te so: projekti državne železniške uprave, ki so pa zaviti v birokratično molčečnost, naprave tvrdke Stern & Haferl A. G. v Zgornji Avstriji, ki se izvršujejo pod patronažo dežele in finančnih institutov zgornje-avstrijskih, in akcija kranjskega deželnega odbora.

Glede te pravi inženir Tschermak: »Kranjski deželni odbor je začel na podlagi vseh dosedanjih izkušenj izrabo deželnih vodnih sil, potem ko je po natančnih preiskavah ustvaril podlago za tako delo na najboljši način. Pogoji za akcijo deželnega odbora so bili mnogo ugodnejši, nego za državno železniško upravo, že zaradi tega, ker ima deželni odbor zaokroženo ozemlje za svoje delovanje, in ker se opira na močno in pretežno oblast sklenjene deželno-zbornske večine. Ta dva predpogoja po-

leg drugih faktorjev pač najbolj pospešujeta to podjetje.« Pisatelj potem priobčuje natančen popis vsega dela, kakor je bil ponatiskan v poročilih deželnega odbora. Ko je popisal inženir Tschermak napravo na Završnici in Savske projekte, prehaja do ocene in pravi:

»Kdor vsa ta poročila natančno prečita, ne more prezreti, da je kranjski deželni odbor začel svoje delo po natančno določenem načrtu brez tiste diletantizma, v katerega dostikrat zabredejo politiki, in da se ne more odreči priznanja smotrenemu in energičnemu začetniku in pridnemu pospeševalcu te akcije, deželnemu odborniku dr. Lampetu. Ta mož nima samo tiste energije, ki je potrebna za tako akcijo, ampak je tudi dovolj pogumen, da razmer predčasno ne slika v rožni luči, ampak čisto objektivno, kakor se bodo uresničile, v kolikor se da za gotovo pričakovati. Poročevalec deželnega odbora nikoli ne pozabi opozarjati na to, da se imajo podeželne centrale izpočetka vedno boriti z velikimi težavami. Na drugi strani pa tudi spoznava, da je mogoče izdatno rentabilizirati tega deželnega podjetja doseči, ako se daljnovod raztegne po celi deželi. Lahko je ugovarjati, da 1200 konjskih sil iz Završnice ne bo moglo zadostiti še velikim potrebam elektriškega toka. Kdor pa pomisli, da bo rastlo gotovo tudi število odjemalcev, mora priti do prepričanja, da bo pri danih konsumnih razmerah v deželi v kratki dobi let elektrarna na Završnici že do skrajnosti obremenjena.«

Inženir Tschermak pravi, da se bodo brez dvoma deželne elektrarne v lastnem interesu oklenile vse velike industrije od Gorenjskega do Štajerskega.

Inženir Tschermak primerja izdatnost kranjskih alpskih vodnih sil z drugimi alpskimi deželami in prihaja do zaključka, da je Kranjska vsled svojega kraškega značaja v vodnem oziru mnogo na slabšem od drugih planinskih dežel. Vsled tega je potreba, dane vodne sile jako ekonomično in zistematično izrabljati, zlasti kar se tiče akumuliranja pri urejenem nabiranju vode in pri zvezi raznih central.

Akcija kranjske dežele glede izgradnje njenih vodnih sil se mora z narodnogospodarskega stališča najtopleje pozdravljati. Ta akcija more le tedaj doseči visoko stopnjo popolnosti in gospodarske izdatnosti, ako se pri zgrad-

bi natančno ravna po mejah in možnostih, ki so dane po naravi. S tega stališča polaga inženir Tschermak posebno važnost na napravo na Završnici, pri kateri znaša možnost akumulacije 1 in pol milijonov kubičnih metrov vode in se da izdatnost povzdigniti na 4500 konjskih sil. Vso izdatnost kranjskih vodnih moči cení pisatelj na 130.000 konjskih sil. To je primeroma malo, če se pomisli, da pride na Kranjskem na 1 km² 13 konjskih sil in 0-3 konjskih sil na glavo prebivalstva. Če primerjamo te številke z analognimi razmerami tipične dežele avstrijskih vodnih sil, Tirolske, se vidi velik razloček, kajti tam pride pri okroglo 1 milijonu konjskih sil na vodi na 1 km² energije 57 konjskih sil, oziroma 1-8 konjskih sil na glavo prebivalstva. Na Kranjskem je dosedaj po statistiki avstrijskih elektrarn po stanju z dne 1. julija 1911 izrabljenih samo 1600 konjskih sil na vodi, medtem ko je dosegla Tirolska v istem času že 120.000 konjskih sil. Inženir Tschermak smatra kot dolžnost previdne deželne uprave, da na ta način pospešuje gospodarske interese prebivalstva. Zato priporoča, da se vodne sile v resnici izkoristijo, da se pa naprave zistematično porazdelijo in izvršijo v takem redu, da se bodo zgradbe ravnale po potrebi in da bodo vabile industrijo, da se v kranjski deželi naseli. Zato je treba za celo deželo projektirati najprej enotno mrežo daljnovodov, da se že sedaj določijo glavna centra z natančno fiksnim radijem. Na ta način se doseže večja ekonomija pri tako dragih daljnovodih in tok se enakomerneje razdeli, da ne bo v nekih delih dežele produkcija toka prevelika, kar bi ceno toka tlačilo, druge dele dežele pa bi se pustilo nepreskrbljene. Modra dispozicija v razdelitvi toka je predpogoj za enotno in primerno ceno toka.

Inženir Tschermak pa snuje še da. Ije na tej podlagi, katero je ustvarila akcija deželnega odbora. Pisatelj svetuje, da naj se podobna akcija osnuje tudi v sosednjih deželah in da se naj Kranjska priklupi velikemu omrežju, ki se ima potegniti čez vse alpske dežele. S tako enotno izrabo alpskih vodnih sil bi se za industrijo dali ustvariti velikanski predpogoji. Pisatelj projektira gotove centre z aindustrializacijo na podlagi danih vodnih sil in računa, kako daleč bi bilo mogoče oddal preskrbeti dežele s potrebnim elektriškim tokom. En krog potegne pisatelj okoli Ljubljane, ki bi vsled Savskih naprav

LISTEK.

Pod novim praporjem.

(Pismo s Kitajskega.)
O. Veselko Kovač.

Dogodki na Kitajskem dobivajo v zadnjem času zopet tak značaj, da utegnejo zanimati tudi slovensko občinstvo.

Najprej kratek pogled v najnovejšo kitajsko preteklost. — Preteklo bo kmalu poldruho leto, odkar odločuje nad usodo kitajske ljudovlade, ki jo je vpostavil 1. januarja 1912 vztrajni dr. Suin. Kot prvi predsednik ljudovlade prisegel je Suin takole: Spoštljivo prisežem narodu, da bom storil sledeče: »Strmoglavil bom absolutistično mandžursko vladno, okreplil kitajsko ljudovlado in delal z vsemi močmi za blagor naroda. Vdan državi, storil bom, kar bo želelo ljudstvo in bo njemu v prid. Ko bo absolutistična vladna strmoglavljena, ljudovlada definitivno ustanovljena in od vnanjih oblasti priznana, odstopil bom od provizoričnega predsedništva.«

Od svoje prisege je izpolnil Suin le prvo točko: strmoglavil je res mandžursko dinastijo, ki je bila prisiljena odpovedati se starodavnemu cesarskemu prestolu 12. februarja l. 1912. — Od tega znamen-

tega dne je bila provizorična republikanska vlada v Nankingu pravzaprav edina — ne maram reči zakonita — predstaviteljica kitajske države. Seveda je tuje oblasti kot take niso priznale ter imele stik le z Juenskejem v Pekingu, ki se je tega tudi dobro zavedal in se resno začel potegovati za predsedništvo. Dolgo je trajalo pogajanje med Nankinom in Pekingom, ker je provizorična republikanska vlada hotela, da Juenskej osebno v Nankingu priseže na novo provizorično ustavo. Tega pa zviti Juenskej ni maral ter se na vse mogoče načine izgovarjal. Kot najtehtnejši vzrok, da ne more v Nanking, je navajal pretvezo, da bi privrženci mandžurske dinastije v Pekingu utegnili porabiti njegovo odsotnost in uprizoriti protirevolucijo. To je naposled tudi obveljalo, zlasti ko se je Juenskejev izgovor pokazal dejansko utemeljen. Prišlo je namreč iz Nankinga v Peking odposlanstvo republikanskih veljakov, da mu izroči predsedniško čast in določi še nekaj formalitet v prilog republikanske vlade v Nankingu. Odposlanstvo je bilo od Juenskejeva sijajno sprejeto. Komaj pa so se pričele razne slavnosti v čast južnih odposlancev, je kar naenkrat izbruhnila v mestu vojaška revolucija. Požig, plenitev in poboj v najhujšem pomenu besede — bilo je nepričakovano nadaljevanje pričeti slovesnosti. Južni odposlanci so bežali čez obzidja in strehe ter se zatekli v varno

zavetje misijonskih zavodov. S prvim vlakom so se odpeljali proti domu. Od tega dne niso Juenskejeva nič več nadlegovali z zahtevo, da pride v Nanking priseči na novo ustavo. — Vojaški upor je povzročil v Pekingu nad šestdeset milijonov škode. Obrt in kupčija sta neznansko trpeli. A Juenske se za vse to ni zmenil mnogo; saj je bil ta nepričakovani upor voda na njegov mlaj. Trdovratno javno mnenje hoče celó vedeti, da ga je napeljal sam...

Kmalu potem je dr. Suin odložil predsedniško čast in začasna republikanska vlada v Nankingu se je svojevoljno razšla. Juenske je bil sedaj na konju. A trdnega se v sedlu nikakor ni počutil. Predobro se je zavedal, da mu bodo voditelji južnih republikancev pazno gledali na prste. Da se iznebi teh neljubih nadzornikov, stremil je predvsem za tem, da si pridobi naklonjenost teh mož in, če mogoče, uniči njih veliko priljubljenost med ljudstvom. Sredstva, ki jih je vporabljal v to svrhu, so navadna in nizkotna: mastne sinekure, visoke službe, pa tudi gotov novce brez vsake obveznosti. Te grehe je časopisje novemu predsedniku javno predbacivalo.

Dolgo je trajalo, da se je bivši prvi predsednik Suin odzval povabilu priti osebno v Peking. Bojazan pred kako zvišano je zaslužnega republikanca več mesecev odvracala od poseta pri novem pred-

sedniku. Moč sirenskih glasov pa je na posled nadvladala dolgotrajno oprezno obotavljanje. Suin je šel v Peking in bil sprejet kraljevsko. Mesto, iz katerega je bilo razpisanih v zadnjih desetletjih toliko visokih nagrad na njegovo glavo, ga je sprejelo v triumfu. In kar je povzročilo največje začudenje, je bilo dejstvo, da se je banketa njemu na čast udeležil tudi neki cesarski princ kot reprezentant odstavljene dinastije in napil južnemu gostu.

Z uspehom tega obiska sta bila lahko zadovoljna oba — gost in gostitelj. Dr. Suin je zanaprej delal propagando le za Juenskejeva, češ, da je on v sedanjih razmerah najsposobnejši mož, da zasede predsedniški stol nove ljudovlade. Njemu v prilog se je v javnih skupščinah opetovano izrazil, da bi eventualne izvolitve svoje osebe pod nobenim pogojem ne sprejel. Ta nagli preobrat v dr. Suinovem nastopu v južnih pokrajinah, kjer je bil antagotizem proti severnim konservativcem od nekdanjega dnevnemu redu, ni napravil najboljšega vtisa. A presenečeni nezadovoljnice so se za trenutek uklonili vojli svojega izkušnega voditelja in molčali. — Dr. Suinova uspešna agitacija je bila Juenskejevu usluga neprecenljive vrednosti. Zato jo je pa tudi kraljevsko plačal. Določil je namreč bivšemu prvemu predsedniku ljudovlade mesečnih trideset tisoč taelov, — to je po našem nekako stotisoč kron. — pod pre-

postala na jugu najvažnejši industrijski centrom. V ta kompleks bi spadala cela Kranjska dežela, Trst, Reka, del Koroške in Južni Stajer. Kot podobne centre navaja Bludenz, Inomost, Bolcan, Spital na Dravi, Maribor, Hieflau, Sv. Lucija ob Soči in Senj na Hrvaškem. Po teh napravah bi se z električnim tokom preskrbelo vse ozemlje od Splita v Dalmaciji do Stuttgarta, od Benetk preko Dunaja do Brna. Zato priporoča inženir Tschermak kranjskemu deželnemu odboru, da naj se pri svojih velikih projektih že danes ozira na to velevažno vprašanje bodočnosti tako glede kakovosti proizvajanege toka, kakor tudi glede napetosti, ker je tedaj mogoča najintenzivnejša preskrba z električnim tokom, ako se vse mnogoštevilne naprave, ki bodo potem zistemu nastale, združijo v enem samem velikanskem daljnovodu. Ustvarilo naj bi se veliko državno omrežje za razdelitev električnega toka, v katero naj bi se vsa manjša omrežja organsko združila, da bi tako vse vodne naprave dosegle najvišjo mero svoje izdatnosti. Elektrovodi so javna zadeva, kakor železnice in ceste.

To so v glavnem misli, katere razvija inženir Tschermak v imenovani tehnični reviji. — Veseli nas, da je ravno smoteno delo kranjskega deželnega odbora dalo povod, da se vsa elektrotehnična vprašanja postavljajo sedaj na višjo podlago, da prodira v tehničnih, političnih in upravnih krogih prepričanje, da je najimunitnejši način preskrbe z električnim tokom oni, ki ga je započel kranjski deželni zastop.

Kakor so projekti kranjskega deželnega odbora nastali iz temeljitih znanstvenih preiskav, tako je po njih elektrotehnična znanost dobila novo spodbudo, da na tej dani podlagi snuje socialopolitične in narodnogospodarske projekte, ki bodo brez dvoma največje važnosti za znanost. To priznanje znanstvenih krogov je pa tudi najboljše zadoščenje za dr. Lampeta, za kranjski deželni odbor in za odlične tehnike kranjskega deželnega stavbnega urada, ki jim je deželni odbor poveril izdelavo teh projektov!

Tragedija v Carigradu.

Umor turškega velikega vezirja je žalostno, a zelo podučno dejstvo. Kadar je država v razsulu, slede taki udarci, ki imajo vsi značaj pravičnega povračila, državi pa vseeno ne morejo nič pomagati, z usodno naglico drug za drugim. Mahmud Šefket paša je od zločinske roke doletelo zasluženo plačilo za njegove, oziroma mladoturškega odbora politične grehe.

Pokojni vezir, po rodu Arabec, je bil vojak. Bival je devet let v Nemčiji pod vplivom generala Goltza in eno leto v Parizu. Tu se je nasrkal zapadnih idej, ki so spričo strahovlade Abdul Hamida bile razumljive, a Turčije vseeno niso mogle rešiti propada. Leta 1897. je postal vali kosovskega okraja, leta 1907. pa poveljnik tretjega vojnega zbora v Solunu, kjer je stopil v stik z mladoturki, ki so leta 1908. vsilili Abdul Hamidu konstitucijo.

Šefket paša gotovo ni bil politična duša mladoturškega režima. Kdo je te ljudi inspiriral, oziroma jih še, to bo dognala šele poznejša zgodovina. Pač pa je pokojni veliki vezir bil njihova desna roka kot organizator mladoturštva med armado. Pa tudi v tem oziru ni dosegel več kakor to, da je s svojimi idejami prepolnil tretji vojni zbor, do čim sta drugi in prvi ostala nezanesljiva. To je privedlo leta 1909. do Abdul Hamidove protirevolucije, ki je Mahmud Šefket paši dala priložnost se povzpeti na vrhunec. Šefket je namreč takrat s svojim zborom korakal pred Carigrad in ga zavzel, nakar so Abdul Hamida odstavili in v Solunu internirali, nasprotnike mladoturštva pa pobesili na vešala.

To je približno vse, kar se je mladoturkom posrečilo. Šanse so bile zanje izpočetka zadosti ugodne. Evropa je z njimi simpatizirala, Srbija, Bulgarija in Grčija so bile voljne ponuditi Turčiji svojo pomoč, da se izvedejo potrebne reforme na Balkanu. Vabile so jo celo v balkansko zvezo. Mladoturki pa tega niso razumeli. Njim je bilo le za to, da spravijo svoje pristaše h koritom, ki v Turčiji veliko nesejo. In mesto da bi se oprijeli programa avtonomije za vse narode, so se zarili v idejo političnega osmanstva, s čimer so balkanske narode kmalu od sebe odbili. Navdušenje za mladoturški liberalizem se je ohladilo celo v Belgradu, kjer so največ nanj dajali.

Temu so se pridružile notranje homatije v Carigradu samem. Turčija ima to nesrčo, da je njena prestolnica gnezdo najsumljivejših in najbolj korumpiranih elementov na celem svetu. O kakšnem patriotizmu v Carigradu ni govora; tu se gre samo za to, kdo bo drugega bolj osleparil. In tako je nacionalizem, s katerim so se/hoteli mladoturki obdržati na vladi, ostal, kar je bil, prazna fraza. To tembolj, ker mladoturkom ni padlo niti v glavo, uvesti kake upravne in socialne reforme. V Turčiji je mogoče samo absolutizem v imenu posvečene osebe kalifa celega izlamstva, konstitucionalizem pa je v mohamedanski državi nezmišeln, tudi v tem slučaju, če je, kakor mladoturštvo, le krinka za absolutizem kake klike, katere ne ščitijo nobene tradicije. In to je mladoturštvo, ki je koran zavrglo in celo za šejke ulazila imenovano očitne brezverce. Vpoštevati pa je tudi, da je proti mladoturkom roval dalje Abdul Hamid s pomočjo svojih sedanjih in bivših žena, evnuhov in favoritov. Posebno pa si častniki niso pustili dopasti mladoturškega terorizma. Tako je nastala druga stranka, »Union liberale«, ki je vzela v svoj program avtonomijo balkanskih narodov, naj je to mislila odkritosrčno ali pa ne.

Mahmud Šefket paša, je vodil za mladoturške ere večinoma vojno ministristvo, sicer pa je bil nekaj diktator. Toda ravno na vojaškem polju mladoturkom sreča ni bila mila. Avstro-Ogrska je anektirala Bosno, Italija pa Tripolis. Zlasti v slednjem slučaju se je pokazalo, da so mladoturki kljub temu, da so se ponašali s šolo Goltz-paše, armado popolnoma zanemarjali. Najhujši sunek pa je zadala državi Albanija,

ki je s svojim uporom prva povzročila tiste usodne dogodke, ki so imeli za posledico napoved vojske Turčiji s strani balkanske zveze. Mahmud Šefket paša je namreč nad Albanijo, kateri so mladoturške vlade vsiljevale turški jezik v šolah in uradih ter albanskim rodovom hotele odvzeti njihove privilegije, poslal soldatesko, ki je prav po turško morila, požigala in plenila. To je bil signal za revolto po celem Balkanu, ki je potem v nadaljnjih posledicah rodila ono strašno turško grozodejstvo v Kočanih, ki je našlo primerni odmev med krščanskimi narodi na celem polotoku.

Metode mladoturkov v Albaniji so pa ravno med turškimi častniki, ki so bili v Albanijo poslani, rodile končno odpor, in tako je naraščala častniška struja liberalne unije. Naposled je bilo nezadovoljstvo že tako veliko, da je moral sultan Mahmud Šefket pašo leta 1912. odsloviti in poveriti vlado izvenstrankarskemu Muktar paši, za njim pa modremu starčku Kiamilu. Slednji je pač prevzel jako slabo dedščino po mladoturkih, ki so bili državo srečno pritirali do vojske z združenim krščanskim Balkanom. Storil je, kar je mogel, in ko so Bulgari prišli do Čataldže, je stopil z balkansko zvezo v mirovna pogajanja, kar je bilo tem lažje, ker si je Srbija, ki je bila že saturirana, miru zelo želela. Kiamil paša je bil ravno na tem, da sprejme tozadevni predlog velesil, glasom katerega bi bila Turčija rešila zase vsaj odrinski vilajet, kar prihrume mladoturki pod krinko »rešitve domovine«, Kiamila in ministra za zunanje zadeve, spretnega krščanskega Armenca Noradunghiana, odstavijo, umore vojnega ministra Nazim-pašo in prisilijo sultana, da imenuje za velikega vezirja zopet Mahmud Šefket pašo.

Šefketa pa je zla usoda spremljala dalje. Grki so zavzeli Janino, Bulgari Odrin, Črnogorci Skader in bulgarska armada je udrila celo na Gallipoli, preteč z Grki vred Dardanellam. »Rešitelji domovine« so domovino le še bolj upropastili. Morali so z zavezniki skleniti preliminarni mir pod veliko težjimi pogoji, nego ga je bil pripravljen skleniti Kiamil. Mahmud Šefket paša se je čutil obdanega od samih sovražnikov. Godilo se mu je kakor njegovi žrtvi Abdul Hamidu, ki je tudi vedno trepetal pred neadno smrtno. Preganjal ga je spomin na Nazim pašo. Zdaj pa je padel zadet od roke zločinske družbe, za katero se skriva nasprotna stranka. Ali se bo mladoturkom kljub temu posrečilo ohraniti krmilo v rokah, se bo kmalu videlo, ko se vrne s Čataldže turška armada.

Turčija po vojni.

Te dni se je v Parizu pričelo zborovanje mednarodne finančne komisije, ki se bavi s finančnim položajem, nastalim vsled tega, ker mora Turčija veliko svojega ozemlja odstopiti. Zato je treba finančne razmere med Turčijo in njenimi inozemskimi upniki nanovo preurediti. Na ustanovitve te mednarodne komisije je pravzaprav najbolj silila Francija, ki je Turčiji največ posodila in jo vsled tega ureditev te stvari najbolj skrbi. Francija namreč ne

poseduje le največ turških držav, obveznic, marveč je tudi drugega francoskega kapitala mnogo naloženega v različnih turških investicijah.

Skupni turški dolg presega daleč dve milijardi mark; v tej vsoti pa ni všteta cela vrsta manjših posojil in predujmov. Francija je v posesti več kakor tretjine turških državnih papirjev; razun tega pa je udeležena tudi pri turških bankah, železnicah, pristaniščih, vodovodih, plinarnah, svetilnikih, pri tobačni režiji itd. s precejšnjimi glavnici. Temu je dodati udeležbo pri raznih trgovinskih podjetjih, in tako dobimo vsoto 5 milijard francoskega kapitala, investiranega na Turškem. Razumljivo je tedaj, da je Francozom ureditev turškega drž. dolga toliko pri srcu in da se bo imela mednarodna finančna komisija baviti s tem, da na tem polju napravi red. Da se Francija pomiri, bodo zmagovalci na Balkanu morali dovoliti razne koncesije, kajti Francoze usoda njihovega upnika zelo skrbi in v lastno korist ne morejo dovoliti, da bi Turčija popolnoma propadla. Da se francoski kapital, kakor tudi angleški in nemški, zavaruje, zato se mora Turčiji nuditi priložnost, da se gospodarsko povzdigne, in zato je potrebno, da se zvišajo njeni dohodki. Predvsem se namerava uvozno carino zvišati od 11 na 15 odstotkov, nadalje inozemskim obratom naložiti obrtni davek, uvesti monopol na vžigalce, špirit, cigaretni papir in igralne kvarte. Velevlasti so sicer tem načrtom že načeloma pritrdile, vendar pa bo še treba mnogo dolgotrajnih pogajanj, da se načrti izvršijo, kajti tukaj prihajajo v poštev najrazličnejši inozemski interesi. Avstro-Ogrska na primer izvažala zelo mnogo papirja za svačnice ne le na Turško, marveč na veli vzhod, tudi dunajskih igralnih kvart se mnogo izvažala na Turško in izvoz vžigalic tjekaj ni brezpomemben. Avstro-Ogrska je že leta 1909., ko se je uredilo vprašanje glede Bosne in Hercegovine, privolila v to, da bi Turška zvišala svojo uvozno carino; istotako Nemčija in Italija. Anglija in Francija pa še temu nista pritrdili. Vprašanje pa je tudi, ali bo zvišanje carine imelo zaželni uspeh; kajti višja carina povzroča, da se dvignejo cene blagu in da pade konsum. Poleg tega pa sta blagostanje Turčije in njena konsumna moč vsled vojne silno oslabei. Pomisliti pa moramo tudi, da se je tudi na Turškem razvilo več industrijskih panog, ki bodo vsled nameravanega zvišanja uvozne cene za 4 % še lažje konkurirale s tujim blagom, kakor se je to že doslej občutno opazovalo. Tekstilna industrija se je na Turškem že lepo razvila in nameravalo se je zgraditi še nekaj novih tvornic, kar je vojna sicer začasno zavrla, ki se pa zgrade nedvomno po sklepu mira. To so zlasti predilnice, tvornice suknja in tkalnice. Upanje, da bi zvišana carina prinesla državi mnogo dohodkov, torej ni preveliko. Pa tudi če velesile v to zvišanje carine privolijo, z nakladanjem obrtnega davka turcem bo šlo še težje, ker se tukaj gre za važna osebna vprašanja in koristi vplivnih oseb. Tudi zvišanje dohodkov z monopolu je dvomljive vrednosti. Vsekakor pa bo Turčija morala zvišati svoje dohodke, če hoče, kakor namerava, povzdigniti svoje kmetijsko gospodarstvo. Na to točko se v prvi vrsti obračajo oči turških državnikov. Begunci iz izgubljenih evropskih pokrajin se naselijo v Mali Aziji, kamor prinesejo pač večjo kulturo, a le malo ali nič denarja. Treba bo mnogo kapitala, da se tej velikopotezni akciji zagotovi uspeh.

tvezo, da bo mogel izvršiti ogromni načrt železniškega omrežja. Suin je namreč nekaj tednov pred svojim pekinškim obiskom presenetil javnost z gorostasno idejo, da zgradi tekom desetih let nekako stotisoč kilometrov železnice križem države. Misel, odkod dobiti petnajst milijard, ki bi jih potreboval za to ogromno prometno zgradbo, ta misel mu ni delala prav nobene težave. Evropske banke bi mu jih prinesle na krožniku kar za kosilce! Poudarjajoč eminentno važnost železnic za razvoj obrti in trgovine, je mož to svojo idejo razvijal z vso resnostjo na neštetihih shodih. Listi pa, ki so se bavili s to vestjo, so gorostasno idejo nazvali utopijo, ki se je spočela v možganih velikega fantasta. Dr. Suin sicer še potuje ter govori in razpravlja na shodih o raznih koristnih vprašanjih, železniški načrt v svoji ogromnosti pa ni več na dnevnem redu. Tudi navdušenost za Juenšekeja se mu je že precej ohladila.

Tekom leta se je namreč zgodilo marsikaj, kar je moralo privedi do tega.

Da dobi država novo ustavno in definitivno voljenega predsednika, so bile že lansko leto razpisane volitve poslancev za gosposko (senat) in poslansko zbornico. Za mandate so se pri teh volitvah potegovali štiri stranke. Najmočnejša med njimi je takozvana »Kuomintang« — stranka pristnih republikancev, katerih glava je dr. Suin. Ta stranka ima v južni polovici države večino svojih privržencev. Tri druge stranke pa so vse več ali manj konservativne in v nekakem prijateljskem odnosu k sedanjim provizoričnim vladam Juenšekeja. Seveda je vlada podpirala z vsemi

mogočimi sredstvi kandidate te sebi prijaznih strank. Da so ji »Kuomintangci« to nasilnost hudo zemerili, je naravno. A kljub vladnemu pritisku so republikanci prodrli s tako lepim številom svojih kandidatov, da imajo v gosposki zbornici veliko absolutno večino — v zbornici poslancev pa jim manjka do absolutne večine le par glasov.

Ker se je dr. Suin izpočetka tako toplo zavzel za Juenšekeja, ni bilo dvoma, da bo velika večina stranke Kuomintangcev glasovala za njega. A volivni boj je razgrel duhove. Napetost med Juenšekejem in republikanci je rastla od dne do dne. Nič ni izdalo, da je Suin od časa do časa podajal svoje izjave v prilog Juenšekejeve predsedniške kandidate. Posamezni oddelčni kolovodje Kuomintangcev so začeli siliti s kandidati iz svoje srede na dan. Ti pa temu — razun dr. Suina — niso oporekali. To je dalo Juenšekeju resno misliti. In mislil je, pa — delal.

Prepada med Juenšekejem in republikanci pa ni povzročil le volilni boj, ampak marsikatero drugo dejanje, ki ga javnost — po pravici ali po krivici — pripisuje sedanjemu provizoričnemu predsedniku. — Tako je n. pr. lansko leto v avgustu silno razburil svojo javnost grozni način, s katerim se je iznebil dveh za ljudovlado zaslužnih generalov. Ta dva moža je Juenšekej pri odlikovanju popolnoma prezrl. To je rodilo nezadovoljnost, ki sta ji dala razlajena moža v krogu svojih tovarišev duška v raznih trpkih izjavah. Predsednik je to seveda zvedel. Povabil je generala k sebi v Pekin. V nadi, naposled vendar priiti do

zasluženega odlikovanja, sta se moža nič hudega sluteč veselega srca odzvala častnemu vabilu. Sprejem je bil prisrčen in očarljiv. Njima v čast banket za banketom. In v sredi ene takih gostij je prišla pred hišo kočija z ordonanco, češ, da sta generala povabljeni k predsedniku.

Povabljenca sta nemudoma vstopila, a prišla nista pred obličje predsednika, ampak pred — preki sod in par minut potem pred nabite puške. Kuomintangci so škripali z zobmi, ko so zvedeli za to. Bati se je bilo, da vprizorijo revolucijo; a da ne spravijo obstoja ljudovlade v nevarnost, so se uklonili volji svojega vodje in mirovali. — V Učangu (Hankov) so nezadovolježi s sedanjo Juenšekejevo vlado že trikrat poizkusili protirevolucijo, a vselej jim je izpodletelo. Lijuenhung, podpredsednik in velik prijatelj Juenšekejev, je glavne krtice vselej kruto kaznoval; zadnji pot jih je dal nad šestdeset postreliti. Kazen je zadela zopet več odličnih pristašev Kuomintangcev.

Največ prahu pa je vzdignil zadnji čas zavratni umor Sungkiozina, za dr. Suinom najodličnejšega Kuomintangca. Pri belem dnevu ga je umoril morilec kar tako na potu. Pravzaprav Sungkiozin ni bil osebni nasprotnik Juenšekejev. Bil je celo za njegovo izvolitev kot predsednik kitajske ljudovlade. A bil je mnenja, da se mora oblast predsednika v ustavi kolikor mogoče omejit. Iz tega vzroka je javno zastopal tudi načelo, da morata obe zbornici najprej ugotoviti ustavo in šele potem definitivno voliti predsednika ljudovlade. To načelo pa je bilo vladinovec z Juenšeke-

jem na čelu trn v peti. Neljubega voditelja Kuomintangcev se je bilo treba torej iznebiti. In iznebili so se ga. Vsi poizkusi, odvaliti od sebe krivdo umora, se vladi v Pekingu niso niti najmanj posrečili. Osebe, ki stoje predsednik v največjem obližju, so kompromitirane vedno bolj...

Vročje železo kovati pa južni republikanci niso zamudili in kujejo ga še sedaj z vso silo. To pa povzroča napetost med jugom in severom vsak dan.

A Juenšekej je od prvega početka ljudovlade skrbel za to, da svoje pozicije kolikor mogoče okrepi. Ko se je sprijaznil z dr. Suinom, je bila njegova prva skrb, da postavi na vplivna mesta, bodisi pri civilni, bodisi pri vojaški upravi le sebi popolnoma zveste in vdane osebe. To se mu je posrečilo — izvzemši nekaj južnih pokrajin —, popolnoma. Večji del uradništva in vojaških predstojnikov prisega slepo na njegovo ime. Izražali so, da ima 160 tisoč vojakov na svoji strani. Za kitajske razmere — ogromna vojaška moč. Zviti mož je skrbel za to, da se je v južnih pokrajinah, odkoder je pihal Pekinjo od nekdanjega neprijaznega veter, pojašstvo skrčilo na prav nizko število, češ, da ni denarja, s katerim bi se moglo mnogoštevilno pojašstvo vzdrževati. V severnih provincijah, ki drže z predsednikom, pa o odslovlitvi vojakov ni bilo slišati skoraj nič. Tipičen slučaj je Džang-suin, general, ki se je do zadnjega upiral republikancem in ostal zvest odstavljeni dinastiji. Ta čudni mož, ko je bil v Nankingu premagan, se je utaboril v južnem Santungu (Jendžovu) ter o novi vladi ni maral vedeti ničesar. Z. lepo močjo

Novim naseljencem bo treba preskrbeti semena in drugih potrebščin, ceste se bodo morale graditi, urediti pravno razmerje glede posesti in lastnine zemljišč. Same težke naloge, ki čakajo turške državniške.

Državne in deželne finance.

I.

Poročila o sejah državnega zbora izpričujejo, da se spet kuha in vseh koncih in krajih. Pred Božičem že bi mogla in morala poslanska zbornica rešiti državni proračun in izvršiti reformo poslovnika. To se ni zgodilo, vlada in zbornica sta si pomagali s provizorijem. Ta pa poteče koncem meseca in skrajni čas je, da ga zbornica zopet podaljša. V razpravi pa je finančni načrt, ki je sicer tudi jako nujen in potreben za državo in dežele, vendar pa ni vezan na določen rok. Zato je zbornica včeraj prekinila razpravo o finančnem načrtu in pričela razpravljati o proračunskem provizoriju.

Je pa še drugi razlog, da zbornica pretrga razpravo o finančnem načrtu. Koncem meseca se prično v Galiciji deželnozborske volitve. Kompromis med Poljaki in Rusini glede volilne reforme za deželni zbor se ni posrečil in vsled tega prete Rusini z obstrukcijo proti finančnemu načrtu v državnem zboru. Tudi velika večina nemških poslancev s Češkega se upira finančnemu načrtu, češ da bi češka večina deželnega odbora z višjim državnim prispevkom iz novih davkov še nadalje zavlačevala narodno spravo. To je sicer le nemška pretveza, ki pa v tem trenutku vpliva na razprave v državnem zboru. Zato je mogoče, da poslanska zbornica do 20. junija reši le začasni državni proračun in za šest mesecev podaljša provizorij poslovnika, finančni načrt pa obleži nerešen do jeseni.

S tem pa se odloži tudi službena pragmatika za državne uradnike in uslužbence, ker vlada odločno zastopa stališče, da ne uveljavlja službene pragmatike brez istočasnega pokritja višjih stroškov. Izjemo je vlada storila samo za železničarje, katerim so bile višje plače obljubljene že leta 1911. V drugi polovici tekočega leta se bodo železniškim uslužbencem in delavcem zvišale plače za šest milijonov, drugo leto za 10 milijonov in v novem letu 1915 za 15 milijonov, ki ostanejo trajno zagotovljeni. Te višje stroške bode vlada pokrila iz dohodkov državnih železnic. Vredno pa se nam zdi, da svojim čitateljem pojasnimo ves finančni načrt, ki je že od leta 1908. na dnevnem redu in sedaj tudi v zbornici v razpravi.

Državne finance.

Državni izdatki rastejo od leta do leta in so za letos proračunjeni na 3140 milijonov. Vsi ti izdatki so pokriti le na videz, ker v pokritje je všteto novo posojilo 130 milijonov in iz blagajniških preostankov lanskega leta in drugih virov vlada porabi 494 milijonov. Torej znaša primanjkljaj 1794 milijonov in se zniža na 78 milijonov, ako odštejemo 10136 milijonov za železniške investicije. Redni davki so proračunjeni na 1748 milijonov, osebni na 2192 milijona, carina na 1877, užitni na 4048, koleki in pristojbine na 252,

dohodki iz državnih podjetij (loterija, tobak, sol, pošta itd.) na 16242 milijonov. Prometni dohodki državnih železnic izkažejo sicer prebitka 19375 milijonov; ker pa letošnje obresti in amortizacija za železnice najetega dolga znašajo 25162 milijonov, je primanjkljaj 5787 milijonov. In če prištejemo še 10136 milijonov za nove investicije, je v proračunu za železnice primanjkljaj 15923 milijonov.

Leta 1891. so državni izdatki iznesli 1174, leta 1911. pa že 2277 milijonov, torej so se povprek na leto pomnožili za 57%. V isti dobi so se državni izdatki pomnožili v Rusiji za 98%, v Angliji za 6, v Nemčiji za 5, v Italiji za 2 in v Franciji za 14%. Ker pa se v Avstriji dohodki iz davkov in davščin pomnože na leto le za 3-6%, zato je vlada pokrivala primanjkljaje zadnjih 13 let s posojili in blagajniškimi zalogami. Te zaloge prihajajo iz višjih dohodkov, nego so za vsako leto proračunjeni. Ves avstrijski državni dolg je koncem lanskega leta iznesel skoraj že 12 milijard.

Iz teh kratkih podatkov je razvidno, da potrebuje država v pokritje vedno rastočih stroškov novih, oziroma višjih dohodkov. Zato je vlada že leta 1909. predložila zbornici takozvani finančni načrt, v katerem naj bi se prenašal zakon iz leta 1896. glede osebne dednine. Ta načrt pa je ostal do danes nerešen.

Deželne finance.

Znaten del novih dohodkov hoče vlada prepustiti deželam, ki so večinoma pasivne, ker morajo same skrbeti za ljudsko šolstvo, zdravstvo in velik del kulturnih vprašanj, in te vedno večje stroške pokrivati skoraj izključno le s prikladami k državnim davkom. Aktivna je samo Nižja Avstrija, ker jo vzdržuje nad vodo mesto Dunaj. Češka je lani imela primanjkljaj 3339 milijonov, Moravska 21587, Galicija 58, Trst 48, Bukovina 28. Kranjska 16, Štajerska 4, Koroška 11 itd. Dolgeve pa imajo brez izjeme vse avstrijske dežele. Deželne priklade pa so povsod višje nego na Kranjskem. Pomagale so si več let z žganjarino in naklado na pivo, toda tudi ti dohodki ne pokrivajo več rastočih stroškov. Vlada je bila konečno prisiljena, da zviša deželne prispevke. V ta namen naj se zviša davek od žganja.

Žganjarina.

Davek od žganja iznaša sedaj 90 kron od hektolitra špirta. Lani je iznašal državni dohodek od žganja okroglo 103 milijone, ali upirajo se temu davku v prvi vrsti socialni demokratje, da si je v mnogih državah žganjarina višja nego v Avstriji. Pri nas pride na glavo prebivalstva 3 K 63 h, na Angleškem okroglo 10 K, v Rusiji 9 K 84 h, na Francoskem 8 K 65 h, na Nemškem in Ogrskem kakor pri nas.

Leta 1911. je iznašal konsum žganja 1,167.000 hl. Ker utegne vsled višjega davka konsum žganja pasti, računa vlada z 1 milijonom hl. Torej bi iznašala žganjarina okroglo 140 milijonov. Od teh bi država razdelila deželam 60 milijonov, in sicer 35 po ključu iz l. 1901., 10 milijonov po številu prebivalstva in ostalih 15 milijonov po ključu konsuma. Leta 1910. je n. pr. Kranjska dobila 950.000 kron, po no-

vem načrtu 2021, torej več okroglo 1,071.000 kron; Štajerska več 1,677.000, Koroška več 930.000 kron, Goriška več okroglo 388.000 kron, Češka skoraj 8 milijonov več, Galicija več okroglo 11 milijonov, Moravska nad 5 milijonov, Nižja Avstrija nad 4 milijone. Iz teh prirastkov deželnih dohodkov je razvidno, da večina poslancev pozdravlja ta finančni načrt, ki bi izboljšal deželne finance. Pomisleki rusinskih in nemških poslancev s Češkega so le političnega značaja, socialni demokratje pa itak glasujejo proti vsakemu davku, kar je seveda najbolj vsekularno.

Vpliv balkanske vojne na našo Irgovinsko bilanco.

Še leta 1905. je bila avstro-ogrška trgovinska bilanca aktivna, in sicer je znašal aktivum 977 milijona kron. Leta 1907. smo pa imeli že pasivum 45 milijonov kron. Pasivum je odslej raste od leta do leta in znašal leta 1909. že 4274 milijona kron, leta 1911. celo 777 milijonov, preteklo leto pa neverjetno visoko vsoto 825 milijonov kron. Malo pa je manjkalo, da lani nismo zaključili s primanjkljajem ene milijarde kron, kajti koncem avgusta 1912 je bil pasivum že za okroglih 228 milijonov kron večji nego v isti dobi leta 1911. V tem oziru so položaj rešili izredni dogodki na Balkanu, ki so zadnje mesece lanskega leta ugodno vplivali na naš izvoz v balkanske dežele, tako da je razlika med lanskim in predlanskim pasivom od meseca do meseca padala in je znašala septembra 1912 le še 2106 milijona kron, oktobra 1779, novembra 1153 in koncem decembra le še 579 milijonov kron. Vsega skupaj smo bili torej koncem lanskega leta le za 579 milijona kron na slabšem nego koncem leta 1911. V prvi tretjini tekočega leta se je položaj zopet izboljšal; pasivum se je napram isti dobi lanskega leta znižal v januarju za 345, v februarju za 762, v marcu za 1071 in v aprilu za 1417 milijona kron.

Kakor že omenjeno, je naš izvoz v zadnjem delu lanskega leta raste, in sicer od septembra naprej, zlasti pa ravno meseca septembra. Na drugi strani pa je naš uvoz od oktobra naprej redno in stalno padal. Pri uvozu je ta razvoj trajal do aprila t. l.; vrhunec je dosegel marca z mesečnim deficitom 312 milijona kron. Tudi izvoz je v začetku tekočega leta padal in je prinesel marca meseca celo minus 500.000 K; šele aprila je izvoz zopet poskočil za 97 milijona kron.

Da so te prikazni posledica dogodkov na Balkanu, izhaja iz okolištin, da se je znižal naš uvoz surovin, ki smo jih sicer dobivali z Balkana, na primer uvoz žita, klavne in vprežne živine, ker so vse to v večji meri rabili doma. Pa tudi drugih surovin se je manj uvažalo, tako bombaža, volne, lanu in pa polfabrikatov, ki jih naša industrija rabi, n. pr. bombaževine, svilnega sukanca, usnja, in končno tudi manj pomožnih sredstev industrije, to je strojev, aparatov in kemikalij.

Vzrok je v tem, da je vojna na Balkanu raznim industrijskim panogam vzela možnost, da bi se dotični pridelki ugodno prodajali; pa tudi splošna negotovost in zastoj trgovine in obrti v naši monarhiji sploh sta na to vplivala. Vsled tega se je produkcija reducirala in znižal tudi uvoz. V prvi tretjini 1913 se je na primer manj uvozilo nego v isti dobi leta 1912., žita za 72, bombaža za 30, volne za 78, svilnega sukanca za 62, strojev za 62 in kemikalij za 61 milijona kron.

Pa tudi na izvoz so dogodki na Balkanu usodno vplivali. Že koncem leta 1912. kažejo razni industrijski izdelki, ki jih izvažamo v prvi vrsti na Balkan, znatne primanjkljaje, tako volnene tkanine, konfekcijski predmeti, perilo, fesi itd. Ta deficit pa se je deloma popravil s tem, da je vojna zahtevala več drugih predmetov, na primer vate, obvez, konjev, tulcev za naboje itd. Od početka tekočega leta so se razmere še poslabšale. Aprila meseca 1913 se je naš izvoz znižal pri bombaževinah za 311, pri volneninah za 62, pri polfabrikatih iz železa za 19, pri železninah za 1 in pri strojih za 14 milijona kron. Tudi izvoz klavne in vprežne živine je padel za 59 milijona kron, med tem glede konjev zaradi prepovedi izvoza za 81 milijona kron. Edino sladkorja se je več izvozilo za 275 milijona kron.

Balkanska vojna je imela torej na našo trgovinsko bilanco v dveh smereh slab vpliv: znižal se je uvoz, pa tudi izvoz je padel. Nastal je splošen zastoj vsega našega gospodarstva. Vendar pa ni balkanska vojna kriva vse te nesreče, marveč v prvi vrsti naša zgrešena carinska politika. Leta 1917., ko potečejo sedaj veljavne trgovinske pogodbe, bo treba v tem oziru marsikaj popraviti. Nedvomno pa je tudi velike važnosti, da nastane na Balkanu čim prej trajen mir.

»SLOVENSKA STRAŽA«.

Slomškov dar po 20 kron:
182. Kot odgovor na nesramno beračenje nemškega Schulvereina darovali na shodu sodalstev za Pliberk in Spodnji Dravberg v Smihelu nad Pliberkom zbrani duhovniki, 28 K.

Nadalje so darovali kot Slomškov dar:
Fran Matičič, župnik v Boljuni, Istra, 3 K; po Josipu Fugger, župniku, St. Janž, p. Svetna vas, nabrano ob priliki krsta Mihaela Gabriela, 5 K; po Ivanu Kastelic, župniku, Dol pri Ljubljani, nabrano ob priliki poroke Iv. Moder, načelnika Orla v Dolu, 12 K 60 vin.; neimenovan v Ljubljani v bogoljubne namene 5 K; Ivan Selan, Pliberk, Kor., 1 K; Davorin Vastel v Lovankah, p. Dobrlavas, Kor., 2 K; neimenovan iz Tržiča po Jos. Potokar, župniku, 4 krone.

Prispevek podružnic:
Podružnica Sv. Ema, p. Pristova, 22 K 50 vin. Podružnica v Prevaljah, Kor., 66 K 76 vin.

Podružnice »Slovenske Straže«, na dan, na delo!

Rusija protektorica Balkana.

Nemško dunajsko časopisje se kaže zopet močno vznemirjeno. Carjeva depeša je svoj učinek v Sofiji in Belgradu že napravila, pri nas pa začena sedaj delovati. Neugodno razpoloženje, ki je je povzročil korak ruskega carja med gotovimi krogi v naši državi, samo na sebi ni nerazumljivo, treba pa se je vprašati, ni li bilo že davneje znano, da bo o bulgarsko-srbski meji končno odločil car? Če so ti torej sedaj nezadovoljni, more to pohajati le od tega, ker so se v čem uračunali. Zakaj gotovo je, da so vsaj izvestni krogi pri nas računali s tem, da se Bulgarija in Srbija spoprimeta ali da njihov spor v najugodnejšem slučaju pride vsaj pred drug forum nego pred carja Nikolaja. Zdaj pa sta se Bulgarija in Srbija pozivu Rusije tako sumljivo hitro udali, da se ne more dvomiti o tem, da sta bila sofijski in belgrajski kabinet prav takrat, ko so generali na obeh straneh najbolj vihali rokave, že domenjena, da njihov spor reši car — še več, upravičeno se more domnevati, da bulgarska in srbska vlada že vesta, kako bo Rusija konkretno potegnila mejo med obema državama.

Vznemirljivo pa je ravno to, da neudeleženi ne vedo, kako bo car Makedonijo razdelil. Če bo smatral za sporno vse

Moj greh al leberalne špekulacije.

»No, Pepe, a s kej veseu?« putaplov me je pu ram te dni en magistratn svetnik ekstra statum, ke je pršou glih ud Buculinita vn.

»Za kua de b biu veseu? Jest nimam nubenga uržaha za veseu bit. Uručina velika, košta slaba, gnarja neker nč; kuku, hudimana, čm bt pol veseu! Uni se že lohka smeja, ke maja ekstra klubasa — čm rečt: statum. Mi pa te dubrote na puznama.«

»Ne, ne zatu! Jest na mislem (ku) Jest sm sam prašu, če s kej veseu, ke ste spet ena nova oučica prđubl na vašo plat?«

»Kašna oučica?«

15—20 tisoč vojakov je kljuboval novi vladi in ta ga ni nadlegovala. Natihem se je celo govorilo, da dobiva potrebna denarna sredstva od Juenškekeja samega. In sedaj se kaže, da to domnevanje ni bilo napačno. Džangsuin tvori danes namreč močno Juenškekejevo predstražo proti upornim južnim republikancem. V njegovi oblasti je namreč železnica, ki veže vzhodne pokrajine kitajske države.

Vojaška moč je torej v predsedniških rokah, a ne — politična. Kakor že rečeno, so Kuomintangci prodrli z lepo večino za senat in dobili skoro polovico sedežev v spodnji zbornici. In tu kažejo svojo pest. V gosposki zbornici je bil predsednik in podpredsednik že pri prvem skrutinju izvoljen iz njihove srede. V zbornici poslancev pa ves napor ni nič izdal, ker obe predsedniški mesti sta v posesti vladinovcev. Boj je bil hud in volitev je bilo treba ponoviti trikrat. Vladi prijazne stranke so zmagale le z 15 glasovi večine. — Edina točka, o kateri se je doslej v teh dveh hišah razpravljalo, je — veliko posojilo, ki ga je najela država pri peterih velevlasteh: Angleški, Francoski, Nemški, Rusiji in Japonski. Pogajanja med kitajsko vlado in sindikati imenovanih oblastij so se vlekla nad eno leto. Kitajska se ni strinjala s trdimi pogoji, katere so stavili imenovani sindikati, ti pa niso marali ustreži kitajskim željam. Že skoraj ni bilo nobenega upa več, da bo prišlo med strankama do sporazumljenja, kar je čez noč presenetila svet skoraj neverjetna vest,

da je pogodba sklenjena in posojilo kitajski ljudovladi zagotovljeno. Čez noč — v pravem pomenu besede — je šinila ta vest v svet, kajti interesovane stranke so zborovale res čez polnoč in ob treh zjutraj je bil kontrakt od zastopnikov obeh strank podpisan. Ravno to čudno okoliščino pa so Kuomintangci izrabili zase. Juenškekej je namreč brez vsake vednosti obeh zbornic sklenil s tujimi bankami posojilno pogodbo. To pa je poslance tako razkačilo, da so začeli kratkomalo zanikati veljavnost te pogodbe. Povdarek, da oni kot zastopniki naroda ne prevzamejo nobene obveznosti za to posojilo, je bil refren vseh govorov. Celu v zbornici poslancev je dobila resolucija, naperjena proti nepostavnemu posojilu, znatno večino. Govorniki Kuomintangcev so namreč slikali ono ponočno sejo kot zločinsko — vsak zločin se namreč boji svetlobe, belega dneva. Ti neustrašeni protesti pa so predsedniku jako neljubi in se je vsled tega že v posebnem manifestu izjavil, da naj poslanci tej komediji narede enkrat konec, sicer bo napel druge strune. Stvar je namreč jako resna. Južni del države je namreč po svojih voditeljih že ves razdražen in bati se je v bližnji bodočnosti hudega upora. Listi svetujejo levici zmernost, kajti če poseže Juenškekej z vojaško silo vmes in razžene poslance domov, se lahko zgodi, da postane predsednik samodržec brez vsake postavne opozicije. To bi utegnilo imeti usodepolne posledice za ljudovlado. Nasprotno pa, če si zastopniki naroda neko-

liko ohladijo kri in vladi topot samovoljno postopanje spregledajo, obstoj ljudovlade ne bo ogrožen, poslanci pa v bodoče lahko pripomorejo svojim težnjam do zmag. Predsednik ljudovlade namreč z naprejem ne bo mogel ničesar ukreniti proti njihovi volji. Bodo li opozicionalci vpoštevali ta pametni svet? Kdo vé?

Zvezne države severne Amerike so napravile zadnji čas na šahovi deski v Pekingu uprav mojstrsko potezo. Tudi one so bile v posojilniškem konsorciju. Toda aprila meseca je ameriški zastopnik kar naenkrat izjavil, da se Zvezne države ne udeležijo več posojila ter izstopijo iz konsorcija. Ta nenadna izjava je frapirala vso javnost. Komentirali so jo tako in drugače. A nihče ni vedel, kaj hoče Amerika s tem čudnim postopanjem. Odreči se udeležbi pri posojilu pomeni namreč odreči se vplivu na razvoj Kitajske. A trezni Amerikanec je računal drugače. In ni se vstel. Odpoved pri udeležbi je na kitajsko javnost napravila najboljši vtis. Prvemu presenečenju pa je kmalu sledilo drugo. Ko ni prav nihče pričakoval, je zastopnik severnoamerikanskih držav v začetku maja razveselil Juenškekeja, da njegova vlada priznava kitajsko ljudovlado. Ta vest je povzročila v Pekingu pravi entuziazem. Slavnosti tu in tam — v celi državi (vsaj oficijelno) so dale duška temu veselju. In vpliv Zveznih držav severne Amerike na Kitajskem bo večji kakor katerekoli druge države, kajti rodila ga je — vsaj na videz — nesebičnost.

ono ozemlje, ki je je Pašić v svojem eks-poziciji za sporno označil, pride Srbija sko-rej pred vrata Soluna, in to našim držav-nikom ne more biti preveč všeč. Če pa car, kar je najbolj verjetno, razsodi bolj v zmi-slu bulgarskih zahtev, bo treba Srbijo, ki se čuti pri likvidaciji balkanskega vpraša-nja najmanj zadovoljno, kompenzirati. Ali ta kompenzacija ne bo šla zopet na naš račun — to je, kar se pri nas po pravici povprašujejo. Če bi pa razsodbe carja v Avstriji ne hoteli pripoznati, kakor se na-miguje, stojimo zopet pred ostrim med-narodnim konfliktom in igra se začne iznova. Sicer pa pišejo o tej možnosti le znani žurnalisti, ki ne izražajo resničnega oficijelnega mnenja Avstrije.

Ni neverjetno, kar se poroča iz Lon-dona, da se je namreč Avstro-Ogrska za-čela glede tega vprašanja z Rusijo po-gajati. Seveda tudi ta pot ni brez svojih težav. Prvič je že nekoliko pozno, drugič pa ni prijetno stopiti zdaj pred Rusijo z našimi željami, tem manj, ker so v Peter-burgu, Sofiji, Belgradu in v Atenah, pa tudi v Londonu in Parizu gotovo že na čistem, kako se ima Balkan razdeliti. Pro-siti pa tudi ne smemo. Se zavzemati za bulgarsko stališče je nepotrebno, ker je za to Bulgarija že sama poskrbela in bolj bul-garski kakor Bulgarija pač ne moremo biti, proti Srbiji tudi ne moremo preveč nasto-piti, ker ne kaže jo popolnoma odbiti in ker bi to Rusijo le še bolj nagibalo, da stori ravno nasprotno, kar želimo, za Srbijo se izpostavlja, to pa bi pomenilo obsoditi vsvo dosedanje smer naše politike. Torej smo, kakor se je izborni reklo v rumunski zbornici o rumunski vladni politiki, »zopet vlak zamudili«. Ostaja nam le pot prijaz-nega in previdnega dogovarjanja, da se pri delitvi Balkana naši najvitalnejši interesi preveč ne oškodujejo, kaj dosti več pa se spriči očitne utrditve balkanske zveze, žal, ne bo dalo doseči. Kdo je tega kriv, to je na dlani. Kriv ni v politiki tisti, ki dani položaj zase izrabí, ampak oni, ki se da preteči.

Da Rusija slejkoprej zasleduje proti-avstrijsko politiko, to carjeva depeša sama precej jasno dokazuje. Rusija se tu proglaš-a za protektorico ne samo Balkana, ampak celega slovanstva sploh, dočim je grof Berchtold odločno poudarjal, da mora Balkan biti samosvoj in ne predstraža Rusije. Kakor se vidi, so pa balkanske države same zadovoljne s tem, da jih car jemlje pod svoje okrilje. Novi šef bulgar-skega kabineta bo Danev, rusofil, o Srbiji pa je notorično, da je instrument v rokah Peterburga, Grčija pa nič manj, saj v sedanjí situaciji, Italija nam vsako vodilno vlogo na Balkanu zavidá in ko se je v Avstriji govorilo, da si moramo zasigurati privilegovano trgovinsko stališče v Novi Srbiji, so se ravno Lahi najbolj repenčili. In Nemčija? (Ta nas je v celi krizi pod-pirala le v najkritičnejših trenutkih in naše težave povrh izrabila v to, da si je dala od Anglije zagotoviti važne koncesije v afri-ških kolonijah.)

Sicer pa tarnanje nič ne pomaga. Pogajanja z Rusijo, čeprav zazdaj ne mo-rejo imeti prevelikega uspeha, so sama na sebi srečna misel. Po tej poti se bo dal položaj za nas s časom res izboljšati. Zato je le želeli, da grof Berchtold po tej poti nadaljuje. To upanje je tembolj upravičeno,

ker grof Berchtold ne spada k onim, ki bi ne želeli prijateljstva s carstvom.

× × ×

RUSIJA KATEGORIČNO DIKTIRA.

Peterburg, 13. junija. Bulgarija in Srbi-ja sta že odgovorili na carjevo brzojavko. Obe vladi sta pritrdili in se podvržete ruski razsodbi. Tako je naznanil Sasonov tudi ministrskemu svetu v Peterburgu. Istočasno s carjevim pozivom sta ruska poslanika v Belgradu in v Sofiji katego-rično zahtevala, da se morate armadi takoj vsaj za tretjino demobilizirati. V Sofiji in v Atenah se je pa določno naznanilo, da, če smatrate obe državi to za potrebno, raz-sodi o sporu neka druga evropska velesila. Rusko zunanje ministrstvo zahteva, da morata Srbija in Bulgarija v danem trenutku s spisi dokazati, kako močni sta njihovi armadi, da Rusija izvedbo de-mobilizacije lahko kontrolira.

INTERVENCIJA VELESIL V BELGRADU IN SOFIJI. — BULGARIJA STAVLJA POGOJE GLEDE DEMOBILIZACIJE.

Belgrad, 14. junija. Velesile so včeraj pri Pašiću intervenirale ter ga obvestile, da žele, da se Srbija in Bulgarija mirno po-ravnata in armadi demobilizirata. Pašić je poslanikom odgovoril, da je srbska vlada v prizadevanju, da se vsi spori med zavez-niki mirno rešijo, Bulgariji poslala noto, v kateri jo pozivlja, da ima koncentracijo čet ob srbski meji takoj ustaviti in pred-laga, da se efektivno stanje armad isto-časno zniža na eno četrtino. Zastopniki velesil so to vzeli na znanje.

Sofija, 14. junija. Včeraj so zastopniki velesil intervenirali glede demobilizacije. — Odgovor na srbsko noto je že sestav-ljen in jako obširen. Bulgarska vlada za-vrata nekatere trditve v Pašićevem eks-poziciji, odklanja revizijo, vztraja na izpol-nitvi pogojev in naznanja pogoje demobil-izacije. — Oficijozni »Mir« izjavlja: Raz-sodba cara v mejah pogodbe je edino, dostojanstveno in častno sredstvo zagoto-viti mir. Mir ni mogoč, če se pogodba ne izpolni. V demobilizaciji pa Bulgarija ne more privoliti, ako ne dobi Bulgarija jam-stva, da se bodo njene pravice varovale. To jamstvo obstoja v tem, da Srbija za-pusti nesporno ozemlje. Ako Srbija to stori, bo Bulgarija takoj demobilizirala.

BALKANSKA ZVEZA NA ŠIRŠI POD-LAGI.

Dunaj, 13. junija. »Südslavische Kor-respondenz« poroča: Trdi se, da je Rusija, predno se je znana carjeva brzojavka od-poslala, stavila pogoj, da Bulgarija akcep-tira predlog ruske diplomacije o temeljnih načelih za vzdržanje balkanske zveze na novem, širšem temelju.

VSE JE BILO ŽE PRIPRAVLJENO.

Belgrad, 13. junija. Preobrat v zunanji politiki je bil že dolgo pripravljen. Sporna zadeva med Bulgarijo in Srbijo je baje v glavnem sploh že aranžirana in se gre le še za vprašanje sekundarnega pomena. Po gotovih informacijah pripade Srbiji celo desno obrežje Vardarja, dočim pripade Bulgariji na levi strani polovica Velesa, štip in del Ovčjege polja. — Ministrski predsednik Pašić je v klubu staroradikal-cev izjavil, da bo Srbija dobila vse okraje v spornem ozemlju, dočim bo na periferiji

tega ozemlja odstopila manj važne okraje Bulgariji.

DEMOBILIZACIJA SE V KRATKEM IZVEDE.

Belgrad, 13. junija. Demobilizacija se izvede že v bližnjih dneh, tembolj ker čete v Makedoniji precej trpijo.

NOVE KONVENCIJE SRBIJE Z BULGARIJO.

Belgrad, 13. junija. Velesile so izjavile, da žele vzdržati ravnotežje na Balkanu in da določajo reko Vardar za bulgarsko in srbsko mejo. Rusija zahteva, da se vzdrži balkanska zveza in sklene carinska in vojaška konvencija z Bulgarijo.

× × ×

NAPAD OPOZICIJE NA PAŠIČA.

Belgrad, 13. junija. Danes je v skup-sčini odgovori ministrski predsednik Pašić na interpelacijo mladoradikalca Boskovića in naprednjaka Marinkovića sledeče: Do-sedaj še velesile niso izvedle pri balkan-skih državah demarše glede demobiliza-cije, toda napovedana je že. Glede srbsko-bulgarskega spora je izjavil Pašić, da stoji srbska vlada slej ko prej na stališču znane resolucije, ki je bila sprejeta v skupščini. (Revizija pogodbe.) Ako bi se pojavila po-treba izpremeniti znano stališče one reso-lucije, storila bi vlada to le v sporazumu z skupščino. — Mladoradikalec Bosković je izjavil: Odgovor ministrskega predse-dnika Pašića na interpelacije je nezadovolj-ljiv. Stališče je sicer ostalo neizpremenje-no, toda vladi manjka energije in odloč-nosti. Le pomislimo: njena nota glede revizije zavezniške pogodbe, poslana Bul-gariji, je ostala 20 dni brez odgovora. Ravno tako je ostalo brez odgovora vprašanje glede sestanka ministrskih predse-dnikov. In bati se je, da ostane brez odgo-vora tudi najnovejša nota, ki se tiče de-mobilizacije. Da Srbija ni izzivala, to vendar dovolj jasno dokazuje dejstvo, da srbska armada, ki je nastanjena v svrhu varstva srbskih interesov na desnem bregu Vardara, v vseh dolgih mesecih ni zagrešila tudi enega izpada ne, medtem ko so jih bulgarske pozicije zagrešile prav mno-go. Cilj srbske politike ne sme biti le ohranitev evropskih simpatij, temveč pred-vsem obramba vitalnih interesov srbskega naroda. V aneksijski krizi se je morala Srbija pomiriti s simpatijami, toda sedaj ne more biti s tem zadovoljna. Vlada naj se podviza. Nihče ni opravičen žrtvovati živ-ljenske interese in jih zaupati tujim rokam. (Soc. dem.: Torej malo nezaupanja na ruskega carja? — Odobranje na levi.) Naprednjak Marinković: Odgovor na brzo-javko kaže, da so srbske zadeve prešle v tuje ruske roke; zopet naj bo o srbskih interesih odločeno pri tujcih, kakor se je to že tolikokrat zgodilo. Vlada se nahaja v strašnem položaju in zato je pristala na intervencijo carja. Toda skupščina ne bo pripustila, da bi bila Srbija vodjena od Rusije. Predlaga resolucijo: Če bi že prišlo do posvetovanja radi obmejnega spora, tedaj naj ne bo pridet obravnave le spor, temveč celi kompleks vprašanj, ki se ti-čejo osvojenega ozemlja, tvorečega kondo-minium balkanske zveze. — Pašić je od-govoril: Predgovorniki prihajajo na druge točke, ki niso predmet dnevnega reda. Vlada je delala vedno le srbsko politiko.

Oziri na Evropo in njene simpatije jo silijo k previdnosti. Če skupščini ni všeč, se celotna vlada takoj umakne in napravi prostor drugi vladi, ki bo sposobnejša vo-diti srbsko politiko. — Sicer pa je bil Pašićev nastop zelo samozavesten.

»TEŽKA ROKA RUSIJE.«

Belgrad, 14. junija. Opozicionalno časo-pisje je zelo nezadovoljno. »Pravda« hoče vedeti, da je kralj Peter caru odgovoril, da more Srbija razsodbo sprejeti le, če dobi desni breg Vardarja. »Mali Žurnal« je bil vsled vehementnih napadov na vlado kon-fisciran. Opozicionalno časopisje toži, ker se je na Srbijo zopet položila »težka roka Rusije«.

KAJ BO S PAŠIČEM?

Belgrad, 13. junija. Politični položaj se je tako zasakal, da ni neverjetno, da bo Pašić odstopil. Sicer bi se nov kabinet po-polnoma držal obveznosti, ki jih je Pašić glede spora z Bulgarijo prevzel nase in se politika Srbije bistveno ne bi izpremenila, Pašiću samemu pa ne kaže izlepa drugo, nego da odstopi, ker je razsodba cara v nasprotju z zahtevo po reviziji pogodbe, za katero se je Pašić izpočetka angažiral. Najbrž odstopi Pašić po popolni rešitvi srbsko-bulgarskega vprašanja, če niso to samo želje opozicije.

× × ×

SKUPŠČINA.

Belgrad, 13. junija. Skupščina se je do 29. t. m. odgodila.

× × ×

NOVA BULGARSKA VLADA.

Sofija, 13. junija. Kabinet dr. Daneva bo najbrže takole sestavljen: Danev predsedstvo in zunanje zadeve, Todor-rov finance, Madjarov železnice, Buror notranje zadeve, dosedanjí no-tranji minister Ljutskanov prevzame trgovinsko ministrstvo, tako da pridobi narodna stranka eno ministrsko mesto, Gešov pa postane predsednik zbornice. Kabinet je v glavnem prejšnji.

× × ×

PRAZNIK SVETOVNEGA MIRA.

Peterburg, 13. junija. »Novoje Vreme« piše: Po odpošiljati carjeve brzojavke Sr-bom in Bulgarom ne preostaja drugega, nego da prvi in drugi izpolnijo obveznosti, ki so jih sprejeli z zvezno pogodbo. Car-jevo posredovanje je preprečilo vojno med zaveznicoma. Evropski diplomaciji se vsled njene neodločnosti ni posrečilo, da bi posredovala o pravem času, ampak v odločnem trenutku je govoril car. Dan, ko se je to zgodilo, bodi praznik za Rusijo, za slovanstvo in za svetovni mir.

× × ×

POGAJANJA MED AVSTRIJO IN RUSIJO?

London, 13. junija. Trdi se, da se uve-dejo v najkrajšem času pogajanja med Du-najem in Peterburgom, da se ugodí željam Avstrije glede na razdelitev osvojenega ozemlja med balkanskimi državami.

× × ×

BULGARSKI NAPAD NA SRBSKE VO-JAKE. — NAMERAVAN PROTINAPAD.

London, 13. junija. Daily Telegraph poroča iz Soluna: V torek so Bulgari po-

»No, al se ni gespud dohtar Trillar spreubru in upravo učitna spoud sojeh grehu u »Sluvenskmu Narude«?

»A tku uni mislja! No, tu ni nič tacga. Če b se nč na spuvedu u »Sluvenskmu Narude«, pa b biu glih tku lohka pušten kristjan! Tu je glih narodn naredu: če mačka bl bejži, bl ja ubiraja psi za no; če se pa lepu putuhne, ja pa psi mal puvoha-ja pa greja spet soja pot naprej. Če b gespud dohtar Trillar lepu mouču in s mislu: uh me pište; pa b blu dons že usega pre-gajnejna konc.«

»Oho, prijatu; če se še nekol nis motu, zdej se pa prou pušten moteš! A misleš, de sma gespud dohtar Trillarja res sam zavle tiste zaupnce gespude deželno glavari uzal na muho? Kaj še! (Tu je ket pet krau za en groš! Če b na mel gvišne ubveznost preke druh useb, b s še glihe na sturl iz gespud dohtar Trillarjuve za-upnce. Za naš tal b žihr gespud deželnga glavarija na peta kušnu, če ni drgač. Al ta reč je dšgač, Pepe.«

»Kašne ubveznost in kašna useba?«

»Pepe, tu je naša tajnost.«

»Če prou, men ja pa le žihr puveja, a ne?«

»Nej bo; sej ti znaš moučat. Al tu t rečem, če nas izdaš, t nekol več nubene rči na um puvedu.«

»Kar brez skrbi nej uja; kar čist brez skrbi!«

»Astn, dohr! Kokr veš, je gespudična Kamilca Theimerjuva pr klerekalceh čist du frementa puguvela. U duhe se je že vidla, kuku sedi na trone ket deželna gla-varica in kumandera soje pudložne. Use je strila, še clu želodec s je pestila pu-irderbat iz krajnska klubasa, sam de b lde sprevidl, kuku strašn naklonena ie krainsk

dežel. Pa use zastojn: klerekalci sa se ji u pest smejal in na nubena viža nisa tli nč slišat ud tega, de b zasedla deželtn tron Nemka, pa če je še tku kunštna. Mi sma ceu čas ta reč lepu ud strani upazval in čakal, kuku se u ta reč vn iztekla, dokler nisma res dučakal, de je spuznala sama, de iz te moke na u nč kruha. Pupokala je lepu soje kufre in se udfurala na štacjon in že fjakari med potja prpoudvala, de uja Krajnci pounel, kdaj je bla ona u Iblan. — No, mi ket brihtn pulitkari sma ta pulužaj spuznal in puskusl voda na naš maln nape-lat. Taperu sma ja mislel gespude Mula-vrhe ubest na vrat in nega nardet za de-želnga glavarija. Pa tu misu sma s hmal zbil iz glave, zatu ke je Mulavrh, ke sma mu punudl roka ud Kamilce in tron ud deželnega glavarija, nas že tku grdu pu-gledu in zarenču nad nam, de sma prec ubupal nad tem. Punujal sma ja poli ke pa sm, temu pa umno in za dota tron, pa usak se je namrdnu in nam ubrnu hrbet. Na-zadne je pa le enmu padla srečna misu u glaua, de u ta narbulš, če ja zvolma u deželtn zbor, pol s u pa že sama pumagala naprej kokr u vedla in znala — — —

»Ženska, pa u deželtn zbor! Tu ja na gre!«

»Kdu prau, de ne! A nisa tud Čehi zvolil Konjeticka, kaj?«

»Lej no, sej res!«

»No, viš! Ta predlog sma stavl tud Kamilc in Kamilca ga je iz naudšejnem sprejela, in ud tistga dneva je usa naša. Sam tu je hudiman, ke Kamilca nima nu-benga putrplejna. Mi sma ji rekl, de nej pučaka du ta prveh vultu; ona pa ni tla nč slišat ud tega. »Kar prec, če ne um pa še vas leberalce tku razrukumauhala, de na u ustal nubene puštene kucine n vas.

Vi mate še drgačne grehe pred in za rud-binskem pragam, kokr jh maja klerekalci!« je rekla in zaceptala iz nogo. No, in kua nam je ustal pol družga, kokr de se skusma hitr kašnga našga puslanca na lepa al pa na grda viža znebit. In glih gespud dohtar Trillar se nam je zdou ta narbl prprau za tu; ke on je hude jeze in nubeneh špasu na zastop. In nisma falil! Ta narpreh, ke sma ga začel šipat, se je kar putuhnu, kokr de b nč na slišu al pa na zastopu, in šipal sma ga tulk časa, de se je razjezu in se u »Slu-venskmu Narude« učitn spuvedu. Du tega časa ga je še »Narud« neki šonu, in mi, kar nas je ta mladeh pulitkarju, sma že mislel, de uma spet iz našmu planam puguvel in de sma delal rajtenga brez birta; al kokr je gespud dohtar Trillar u »Sluvenskmu Narude« probču tist »Moj greh!« in u nem začeu neki ene srebrne žlice naprej prna-šat, je biu pa voğ u streh. Ta glavni ured-nik »Sluvenškega Naruda« je, kokr je pu-vedu »Dan«, skoču u lift, kokr de b biu ub-seden, pol je p a d u p a u m e d l e u c a, al kokr se je spet zbrihtu, je zapihu kokr gad in sklenu na dnu soje duše, de preh na u dau gmaha, de u gespud dohtar Tril-larja u prah puteptou. In res ga je putep-tou. Gespud dohtar Trillar je že use soje mandate dol puložu in zdej stuji na svet glih tku, kokr je stavu tekat, ke je šule izdelu; sam de je mou tekat še upajne, de u iz nega enkat neki posebnga; zdej je pa brez upajna.«

»A pride zdej Kamilca namest nega?«

»Kdu pa druh!«

»Jest sm pa slišu, de gespud dohtar Nuvak špekulera na udbornšk stou in de je on tulk časa ruku ke pa sm ukul tega stola, de je sojga nekdaingja kompanjona gespuda dohtar Trillarja iz stola stresu.«

»Že muğoče; muğoče tudi Ribnikar al Reisner; al zdej je ta narpreh Kamilca na vrst.«

»Iz tem se ute pa drugem zamerl, a ne?«

»Nč se na boj! Tu mama že use zme-nen tku, de u prou. Ta narpreh pride Ka-milca sm in ke u enkat tle, ja uma začel na use plati vabet na večerje. Enkat ja u puvalu gespud dohtar Taučar, pol gespud dohtar Nuvak, pol spet kašn druh prvakar, in usak ji u pustregu iz kašna mastna krajnska klubasa. Tu u šlu tulk časa na-prej, de ja uma iz samem krajnskem klub-sam spraul pučas na un svet. Douh časa mende tku na u mogla prenašat krajnskeh klubas, če ja je že ena sama krajnska klubasa, ke sa ji klerekalci pustregl iz no, skori fentala. No, in ke u mela Kamilca enkat zadost našeh krajnskeh klubas in ji uja iz želodcam ured tud druh urganizmi upešal tku, de še brcat na u vec mogla, tekat u zlezu pa gespud dohtar Nuvak na kojna. Za usaka reč je treba putrplejna, le men verjem, Pepe. Brez putrplejna ni nč. Če b gespud dohtar Trillar mou mal več putrplejna in na začeu prec iz srebrnem žlicam in zlatem uram ukul metat, b tud murde na pršlu tku deleč in mi b iz našem planam lepu na dilc ubčičkal. Al gespud dohtar Trillar je kokr burja; iz ta negava burja sma mi rajtal in kokr zdej vidma, se nisma prou nč urajtal. Sojeh grehu se pa sploh na sme na ta velk zgün ubešat. Pepe, če b se mi sojeh grehu tkula spuvedal; jej, jej, jej, kua b use tle vn pršlu. Še ps b nas več na puvohu!«

»Oh, tu jm pa rad verjame

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

skusili na neki točki, kjer so srbske čete v stiku z grškimi, polastiti se srbskih postojank. Bitka, obupna z obeh strani, je trajala dvajset minut. Napad ni uspel, ker so se Srbi junaško branili. V sredo se je bitka ponovila, a je bila manj vroča. Govori se, da srbski glavni štab pripravlja protinapad, ki se ima izvršiti v ugodnem trenutku. Nekateri pravijo, da bo ta protinapad gotovo že jutri. Ako bi se protinapad ne posrečil, se s srbske strani preko tega dogodka molče preide na dnevni red. Doslej se grške čete niso udeležile spopada.

BULGARI SO SE HOTELI POLASTITI OTOKA TAZA.

Pariz, 13. junija. Dopisnik »New York Herald« brzojavlja iz Aten: Potniki, došli iz Kavale, poročajo, da je bulgarsko oblastvo zaplenilo šest angleških jadrnic, ki so bile zasidrane v tamošnjem pristanišču, ter na njih vkrcalo 300 vojakov z nalogo, da zasedejo otok Taz ter spode grško posadko. Nato so Grki poslali na lice mesta eno torpedovko. Ko so Bulgari videli, da se jim ni mogoče izkrcati, so se z vojaštvom vrnili v Kavalo.

NEMŠKI KRŠČANSKI SOCIALCI S CARJEVO DEPEŠO NEZADOVOLJNI.

Dunaj, 13. junija. Kršč. soc. korespondenca »Austria« poroča, da se je krščansko-socialna zveza v svojih zadnjih sejah pečala tudi z brzojavko ruskega carja bulgarskemu in srbskemu vladarju in da se je konstatiralo, da so mesto prej običajnega poudarjanja verske skupnosti ustavili izraz slovanske narodne skupnosti. Ruska velešila je tako prvič oficijelno priznala panslavizem in ga smatra za politično načelo svoje zunanje politike. Kršč. socialna zveza tega ne smatra za uspeh trozvezne diplomacije, marveč za uspeh velikanske važnosti obkroževalne politike veselih tripartentente, kar hoče tudi ob bodočem zasedanju delegacij odločno naglašati.

KONFERENCA VELEPOSILANIKOV.

London, 13. junija. »Reuter« je doznal o konferenci veleposlanikov, da se bo po splošnem mnenju glede točk, ki so se v razpravi, moglo priti do končnega sklepa šele, ko bo razjasnjeno razmerje med zavezniki in pa stališče Grške. Veleposlaniki so uverjeni, da zasedaj ni mogoče doseči rešitve; pogajanja bi sedaj ne imela zaželjenega uspeha. Kar se tiče epirsko-albanske meje in pa egejskih otokov, se pri zadnjih sejah položaj nikakor ni izpremenil; te seje so bile namenjene bolj izmenjavanju misli, kakor pa poizkusu, da bi se dosegel sporazum. Vendar pa se tudi niso pojavile radikalne razlike v naziranju o tem vprašanju; iz nekih okolištin bi se dalo celo sklepati, da se sporazum vendarle doseže.

Po umoru Mahmud Šefket paše.

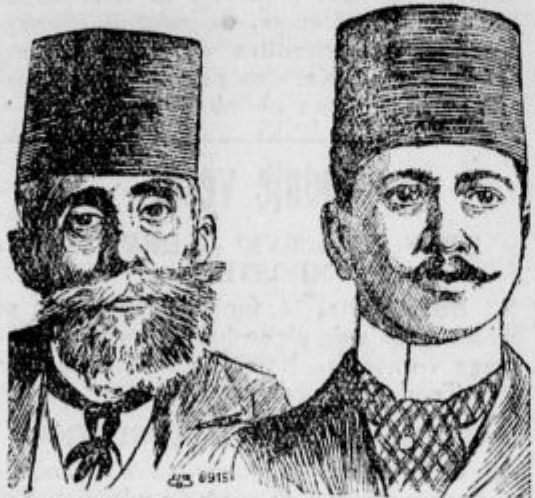
NEBROJ ARETACIJ. — OBLEGANJE HIŠE MORILCEV IN BOJ. — STAROTURŠKA ZAROTA?

Carigrad, 13. junija. »Tanin« poroča, da je bilo v tistem avtomobilu, iz katerega so zarotniki ustrelili turškega velikega vezirja Mahmud Šefket pašo, šest oseb. Aretirana sta bila med njimi Topal Tefvik in šofer Dahavid. Ostale napadalce upajo vse dobiti. Vse pristaše Šerif paše in prince Sabah Eddina poizkušajo zapreti zato, da doženejo, če obstoja kaka zveza med vojaško ligo in umorom Mahmud Šefket paše. Dognali so, da je neposredno pri umoru prizadetih 10 oseb, ki so pobegnile. Policija je poizvedela, da se je eden Mahmudovih morilcev skril v neki hiši na Pera cesti. Policija je poizkusila ga prijeti, a prebivalci hiše so policijo sprejeli s streljanjem. Policija strelja nazaj. Dne 13. t. m. policija hiše še ni osvojila, dasi je več policistov ranjenih. »Tageblatt« poroča iz Carigrada, da so generala Dannad Salih pašo zato zaprli, ker so našli pri Köreminu, glavarju tolpe, ki je Mahmud Šefket pašo ustrelila, listek Salih paše z obljubo, da zarotnikom plača 1000 funtov. »Jeune Turce« poroča, da so aretirali bivšega liberalnega poslanca Kair Haireddina in voditelja liberalcev, bivšega generala Šukri pašo. V Topal Tefvikovi hiši so našli pet revolverjev, veliko patron in fotografij. Topal Tefvik je bil kavarnar in pristaš liberalne entente. Pred tedni so ga zaprli, ker je prilepljal vladi sovražne lepake, a so ga kmalu zopet izpustili. Za umor Mahmud Šefket paše je bilo baj 4000 turških funtov obljubljenih.

Carigrad, 13. junija. Ko se je pripeljal avtomobil Mahmud Šefket paše na Bajazidov trg, je korakal preko njegove pogrebne sprevode, vsled česar se je moral avtomobil ustaviti, in sicer ravno na vogalu ulice, kjer so popravljali tlak. Organi preiskave mislijo, da je bil pogreb fingiran v ta namen, da se ustavi avtomobil in omogoči atentat.

Tudi iz drugih ulic so prihitali ljudje, kar je olajšalo napadalcem beg.

Carigrad, 14. junija. Vsi policijski zapori so prenapolnjeni. Med osumljenjenci je zet princa Kemal Eddina, ki je obtožen, da je podpisal šek za tisoč turških funtov, katerega so našli pri enem izmed Mahmud Šefketovih morilcev. Trdi se celo, da so zarotniki napovedali atentat tujim poslaništvom in jih povabili, naj poskrbe za varnost tujih državljanov ter v ta namen eventualno izkrcajo čete. Poslaništva se ba je niso ozirala na to obvestilo. Treh morilcev doslej še niso mogli dobiti. Policija smatra za kolovodje zarotnikov bivšega poslanika v Štokholmu Ferid pašo in bivšega državnega svetnika Muktar Šerifa, ki je baj 5000 turških funtov za zarotne namene.

Mahmud Šefket paša. Veli Vezir Said Halim.

Carigrad, 14. junija. Morilci velikega vezirja so zdaj, potem ko je policija po pravilnem obleganju zavzela hišo, v katero so se bili skrili, vsi pod ključem. Obleganje hiše v Peri je trajalo tri ure. Hiša je last Angleža Carmana, vsled česar si je policija izprijala dovoljenje angleškega konzula, da udere vanjo. Hišo so oblegali poleg policije ognjegasci in vojak ženijskega polka. Medtem ko pa vojaške čete obkolile in zastražile cel mestni del. Med obleganci in oblegovalci se je razvila bitka. Izmjenjalo se je okoli 200 strelcov. Najprej so ognjegasci hoteli udreti skozi streho, toda morali so končno razbiti vrata. Morilci, osem po številu, so se končno udali in jih je policija odvedla v zapore. Med njimi so Mehmed Ali bej, Šefki in Nasim. Prvi je poročnik pri ognjegascih. V boju je bil ranjen adjutant vojaškega guvernerja Carigrada Hilmi paše. Med bitko so bile trgovine v Peri zaprte. Tudi zdaj je Pera močno zastražena in krožijo po njej vojaške patrulje. V hiši so našli veliko revolverjev in pušk. V Stambul samem so zaprli na novo 150 oseb. Baj je preiskava ugotovila, da gre za komplot staroturkov, ki so se hoteli polastiti cele vlade.

Dnevne novice.

† Izvrševalni odbor S. L. S. ima sejo v ponedeljek ob 5. uri popoldne v Katoliški tiskarni v Ljubljani.

† Na katoliški shod v Ljubljani! Šele prihodnji teden je mogoče častiti župnim uradom poslati zglasilnice za katoliški shod v Ljubljani, ker čakamo še cen za posebne vlake, katere dopošljemo skupno z zglasilnicami, da ne bo treba dvojne ekspedicije in župnim uradom ne dvojnega dela. Vsa oglasila za udeležbo na katoliškem shodu naj se vrše le po župnih uradih. Tako bo res vsakdo samo enkrat naznanjen in bodo izključene zmešnjave. Da bo sijaj katoliškega shoda tem večji, prosimo one Slovence in Slovenke, ki so se udeležili cesarskega jubilejnega sprevoda na Dunaju leta 1903., da tudi v Ljubljano v nedeljo dne 24. avgusta prihitijo v prekrasnih svojih narodnih nošah in da se jim pridružejo vsi, ki imajo prave narodne noše! Narodne noše bodo imele v slavnostnem sprevodu svoje posebne skupine. Prihitite naj pa tudi vsa naša društva in družbe s svojimi zastavami! — Cilj našega ljudstva naj bo 24. avgusta središče naše domovine, bela Ljubljana!

† Poljake na katoliškem shodu v Ljubljani. Med Poljake vlada veliko zanimanje za slovenski katoliški shod. V Krakovu, v Varšavi, v Poznanju in v Lvovu so se ustanovili odbori, ki skrbijo za udeležbo. V četrtek zvečer je imel krakovski odbor sejo pod predsedništvom dvornega svetnika, profesorja medicine na vseučilišču dr. Vicherkiewicza. Izdal se je oklic na Poljake, naj se udeležijo shoda. Podpisali so ga med drugimi: predsednik znanstvene akademije ekselencia grof Stanislaw Tarnowski, dvorni svetnik in bivši vseučiliški rektor Moravski, kot protektor škof krakovski knez Adam Štefan Sapieha in cela vrsta drugih veljavnih mož. Shoda se udeležijo, ako ne pride nepričakovana ovira, tudi krakovski škof knez Sapieha.

† Slovenskim materam. Kardinal knz-nadškof dr. Bauer v Olomucu je nedavno govoril o slabih časopisih. Pri tej priliki je povdarjal, da so matere odgovorne za časopise, ki prihajajo v družine. Matere bi morale skrbeti, da se slabi časopisi odstranijo iz hiše. Njegove besede slovejo: »Koliko bi zamogel v tem oziru storiti en sam opomin na matere! Ona je, ki mora imeti za otroke, za družino čuječe oko, ona je za to odgovorna, kakšna je duševna hrana, ki prihaja v hišo.« Te besede, ki jih je govoril kardinal dr. Bauer češkim in nemškim materam, naj si zapomnijo tudi slovenske matere!

† Žalostna usoda. »Gorenjec« piše: »Liberalci so s pomočjo Kamile Theimer hoteli napraviti razpor v Slovenski Ljudski Stranki in strmoglaviti deželnega glavarja dr. Šusteršiča. Pa se je top zasukal in strel je padel drugam. Dr. Karel Triller je vsled nastalega razpora v liberalni stranki odložil vse časti. Liberalci nimajo več deželnega odbornika, ne podžupana ljubljanskega, ne načelnika narodno-naprednega kluba mestnega sveta. Vodstvo liberalne stranke je v veliki zadregi. »Dan« piše: »Vsled nerodnosti in trme je prišlo do tega, da dr. Šusteršič stoji — dr. Triller pa je vsa mesta odložil. Tako narodno-napredna stranka samo sebe oslabi. To je gotovo napačen uspeh kampanje Kamile Theimer.« Pripomnimo le še to, da bi lahko po imenu navedli nekatere liberalne Kranjce, ki so kar noreli od veselja, češ, da je »Theimerica pokopala dr. Šusteršiča in farško stranko«, sedaj pa o joj! jo!

† Histerična kriza. Sinoči se je zbral izvršilni odbor liberalne stranke in izrekel dr. Trillerju — zaupnico, menda še celo soglasno, ter se je sklenilo, naprositi ga, naj prekliče svoje odstopne. Čudno je, da so izvršilni odbor in po seji izvršilnega odbora tudi sklicana društva prišla s svojo »zaupnico« šele sedaj, ko je odstop dr. Trillerja definitivno. Na drugi strani ni prav nič znano, da bi bil izvršilni odbor liberalne stranke kaj sklenil zoper ostudno početje liberalnega časopisa. In vendar je to bila njegova prva dolžnost, če je hotel rešiti minimum ugleda liberalne stranke in dati dr. Trillerju resnično zadoščenje. Postopanje liberalne stranke se znači tako-le: Ena debela sveča je prižgana histerični Kamili, ki kljub vsem samomorilnim pretinjam k sreči še danes živi, da izvršuje nad liberalno stranko blagodejno in koristno vlogo »hudičevega olja«; drugo svečo pa je prižgal izvršilni odbor liberalne stranke po starem običaju političnemu mrliču. Histerija obhaja svoje zmago-slavje.

† Odstop dr. Trillerja. Namesto odstopivšega dr. Trillerja je vpoklican v deželni odbor njegov namestnik dr. Novak, ki je bil v to voljen od poslancev mestne skupine v deželnem zboru. Dr. Novak pripada tisti struji liberalne stranke, koje nastop je povzročil dr. Trillerjevo demisijo. Dr. Novak je bil svojedobno koncipijent pri dr. Trillerju in pozneje njegov družabnik. Sedaj pa stopi namesto svojega bivšega šefa v deželni odbor.

† Načela liberalnega boja. Mladini hočejo prekositi liberalnega mojstra, ki je »liberalen program« raztolmačil z besedami: »Klerikalcem knof, liberalcem groš.« Mladini se za boj proti pristašem S. L. S., ki so jim »klerikalci«, izdali tale načela:

1. Ne išči kompromisov!
2. Ne bodi popustljiv!
3. Bodi brezobziren!
4. Le boj vodi do zmage.
5. Obzirnost v boju je prav tako, kakor če bi vojak v vojni začel premišljavati o človekoljubju.

To so načela glasila »Učiteljske Tiskarne« »Dana«, ki v isti sapi izdaja brošure pritožb, ako se ljudem take vrste krepko stopi na prste. Kakor je liberalna stranka žalostno pogorela z groši in knofi svojega mojstra, tem žalostnejše bodo popokale strune, ki jih liberalcem napenja mladin v »Učiteljski Tiskarni«. Samo vpijejo naj nikar, kadar jih bodo njihova lastna načela bila — po zobeh.

† Še en vlak na tržiški železnici. Iz Trziča nam danes poročajo: Že lansko leto so se obrnile občine, ležeče ob tržiški železnici s prošnjo na ravnateljstvo državnih železnic, naj bi se vpeljal še en vlak, ki bi prihajal nekoliko pozneje v Trzič. Ravnateljstvo je odgovorilo, da ni mogoče iz denarnih ozirov dovoliti še enega vlaka. V tej zadevi se je zopet obrnil naš deželni glavar g. dr. Ivan Šusteršič pred mesecem na ravnateljstvo. In sedaj je došel odgovor, ki nam ga je doposlal g. deželni glavar, da še enega vlaka ni mogoče dobiti iz gori navedenega razloga, pač pa je ravnatelj c. k. državne železnice Galambos obljubil ob nedeljah in praznikih s prvim

julijem t. l. še en vlak, ki bo imel zvezo z vlakom št. 1717/1720. S tem bo dana prilika izletnikom ogledati si naše divne kraje. — Zopet lep uspeh načelnika naše S. L. S., kateremu je blagor našega trga pri srcu.

† Razveljavljene volitve vodovodnega odbora v Šmariji. — C. kr. deželna vlada je sporazumno z deželnim odborom uradoma razveljavila volitve vodovodnega odbora za vas Šmarije pod Ljubljano, ker so se izvršile protipostavno. — S tem v zvezi je bil tudi razpuščen gospodarski odbor, o čemer smo že poročali. Zakon pozna za oskrbovanje vaškega premoženja le gospodarski odbor; ker je vodovod v Šmariji vaška last, ga more oskrbovati le gospodarski odbor, ki je voljen po postavnih določilih; te pa ne vsebujejo nobene podlage za volitev kakega drugega odseka.

† Glede gerentstva v Šmariji se nam poroča: »Dan« je baj pisal o tem, koliko bo veljalo gerentstvo v Šmariji prebivalce, oziroma vas. — Prosimo, kluba javno pojasnite v »Slovencu«, da je to neresnica. Zaradi gerentstva samega davkoplačevalci ne bodo prizadeti niti za en vinar in ne bo vas Šmarije trpela prav nobene škode. — Pač pa bo treba pri vodovodu nekaj poprav, kar seveda ne bo brezplačno. Krivi so pa tisti, ki so vodovod zamenjali, da je sedaj v takem stanju, da je škandal. Tudi uhaja voda vsepovsod. — Če bi se bil vodovod v redu vzdrževal, bi bili sedaj stroški manjši, tako naj pa Šmariji primejo za ušesa one, ki so vodovod zamenjali.

† Demonstracije v Zagrebu. Včeraj, ko je svirala godba na Zrinjskem trgu, so nastale spontane demonstracije proti Cuvaju. Bilo je slišati tudi klice: »Živio Jukić!« Policija na konjih se je brutalno zakadila med občinstvo in je aretirala več oseb.

† Imenovanje. Cesar je podelil sekcijskemu svetniku v notranjem ministertvu Rihardu Wenedikterju naslov in značaj ministerialnega svetnika.

† Divjeromantičen Vintgar je bil do pred 20 leti svetu sploh nepoznan in nedostopen, dokler ga ni pred dvema letoma umrl Jakob Žumer s svojo podvzetno ženjalnostjo in z ne malim trudom odprl. V spomin ima za vedno v stenah svojo »Žumrovo galerijo«. Pri izhodu proti Gorjam je potrebi časa postavil poletno restavracijo, katero je vodil do zadnjega leta njegov sin Jožef Žumer, gostilničar v Sp. Gorjah, a je letos zaradi neugodnih razmer ni mogel prevzeti. — Gostilna Josip Žumer v Spodnjih Gorjah, ob cesti proti Bledu, na ugodnem kraju z malim pripravnim vrtom za goste, se častitim gostom priporoča z dobro, ceno poštežbo, zdravo pijačo in splošno znano dobro kuhinjo.

† Strašna najdba. Z Reke poročajo: Delavci na Delti Fiumarski so dne 11. t. m. opazili, da se iz nekega železniskega voza razširja neznosen duh. Ko so stvar preiskali, so našli v vozu ležati moško truplo, po obleki soditi, slovenskega delavca. Obraz je bil obrnjen na znotraj. Mož je bil že nad teden dni mrtev in ves razjeden od črvov. Kdo je bil, se ni moglo dognati, ker je bil obraz že docela razdejan. Voz je bil naložen s hlodi, daljšimi in krajšimi. Ob krajših je bilo ravno toliko prostora, da se je lahko vlegel človek. Menda je nesrečnej na tem prostoru zaspal, med vožnjo pa so se hlodi premaknili in mu zdrobili glavo.

† Kdaj je Kres? Opozoriti se nam zdi potrebno — ker se zdi, da splošno še ni znano in tudi nekateri koledarji to še vedno napačno naznanjajo — da po novi odredbi sv. stolice o praznikih god sv. Janeza Krstnika ni več 24. junija, ampak vsako leto v nedeljo pred praznikom sv. Petra; torej letos 22. junija. Kresovi naj se torej ne zažigajo 23. zvečer, ampak v soboto, 21. junija zvečer!

† Predavanje o zlati uri, katero je dr. Triller omenil v svojem »Narodnem« članku, bo baj med drugim na shodu političnega društva »Vodnik« v Spodnji Šiški.

† Amerikanec pod posteljo. Mato Celičič, seljak v Lugu, prenočuje rad kandidate za Ameriko, ki nimajo potnega lista, da pri njem čakajo agenta. Njegov sin Štefan Celičič jih potem proti nagradi pelje do Brežic, in če se vse lepo posreči, imajo potniki pristo pot v Ameriko. Dne 2. junija okoli devetih zvečer so stopili orožniki v Celičičevo hišo, da vidijo, če ni zopet tam kak Amerikanec. Kar zapazijo, da mole izpod postelje — noge. Ker noge navadno niso brez telesa, pozovejo junačka, da pride ven. Mož se je s težavo skobacal izpod postelje ter priznal, ko ga čaka in kam je namenjen. Bil je Štefan Petrič iz Brezja, okraj Kostanjevica na Kranjskem. Imel je s seboj 518 K 62 h potnine, potnega lista pa ne. Orož-

niki so ga izročili okrajnemu oblastvu, ki ga je obsodilo na osem dni zapora in 50 K globe.

— **Umrli** je pri svojem zetu gosp. Mihi Oomahen v Višnjigori v petek, dne 13. t. m., krščanska žena Terezija Zupančič, stara mati gospe profesor Jarčeve. Bila je vzor lepega življenja, po šentvidski in višnjegorski fari znana dobrotnica ubogim.

— **Osebnosti s pošte.** Absolvirana gimnazijalka Teodorih Škarica in Gabrijel Weber sta imenovana za c. kr. poštne praktikanke, in sicer prvi za Rovinj, zadnji pa za Puljo.

— **Poštne vesti.** Dobrova, dne 13. junija. Tukaj smo dobili z dnem 1. t. m. selškega pismo, ki bo vse vasi tukajšnje fare obdržal po dvakrat na teden, in sicer: Razore, Draževnik, Komanj, Podsmreko, Kozarje, Vrhovce, Bokalce in Stransko vas ob ponedeljkih in četrkih. Švico, Gabrije, Zirovnik, Hrušovo, Log in Selo pa ob torkih in petkih. Brezje kot najoddaljenejšo vas pa ob sredo in sobotah. Pisemski nabiralniki so v Podsmreki, Kozarjah, Brezju in na Švici.

— **Hladna stanovanja.** Vprašanje, kako si ohranimo stanovanje hladno, je v tej dobi soperice in vročine vsekakor pereče. Najprej treba stanovanje ohladiti. To se zgodi tako, da odpremo okna, kadar je zunaj hladnejše nego notri; sicer dosežemo ravno nasprotno. Vsa okna se morajo zjutraj najpozneje ob sedmih zapreti in morajo ostati zaprta. Skrbeti moramo, da v stanovanju nimamo več ko 16 stopinj gorkote. Zato pa je treba zgodaj čistiti, da so lahko okna od 7. ure naprej zaprta. Odpri so pa naj ponoči, in sicer se naj odpro okrog 9. ure zvečer, ko se je zunanja temperatura zenačila z notranjo. Vsaj zgornje dele oken imejmo ponoči odprte, po možnosti tudi vrata, da nastane prepih. Po dne pa je treba okna imeti na vsak način zaprta, pa tudi zagrnjena z šaluzijami ali gardinami, da solnčni žarki ne morejo prodirati v sobe.

— **Tujski promet.** Hotel »Balkan« v Kranjski gori prav tople priporočamo letovičarjem in izletnikom. Hotel je v izbornih rokah, postrežba najboljša.

— **Romarski vlak na Trsat.** Vsled prevelikega števila udeležnikov se z današnjim dnevom brezpogojno zaključuje sprejemanje novih prijavljencev. — Odbor.

IZ OGRSKE.

Voditelji ogrske opozicije Kossuth, Justh, Apponyi, Karolyi in Kemeny so v konferenci 13. t. m. doglali popolno slogo opozicije. — Budimpeštanski reprezentanci svet je včeraj soglasno izjavil, da Tiszovi nasilni vladi ne zaupa. — Ministrski predsednik grof Tisza namerava najstrožje nastopiti proti opozicijskemu in vladi sovražnemu časopisu. Poštni debit pa namerava odvzeti vsem inozemskim listom, ki pišejo resnico o njegovih nasilstvih.

Primorske vesti.

— **Tržaški okoliščani in okoliščanke!** Pripravljajte se tudi vi in ve, da pohitite v lepih svojih narodnih nošah na katoliški shod v Ljubljano. Tudi naša tržaška okolica naj pokaže dne 24. avgusta pred slovanskim svetom, zbranim v Ljubljani, lepoto svoje narodne noše!

— **Volitve na Tržaškem.** V petek so se vršile v Trstu volitve za tretji razred. Izvoljenih je bilo v petih okrajih 14 italijanskih nacionalcev, v šestem pa se bo vršila ožja volitev med socialistoma in kamoristoma. Izvoljena bodeta gotovo socialisti, ker imata pretežno večino glasov. Slovenci zaznamujejo povsod razen v starem mestu razveseljiv napredek. Sicer pa je število glasov vseh strank znatno naraslo.

— **Novice iz Tolmina.** 12. junija. Včeraj ob pol 4. uri popoldne se je ustrelil pešec 14. stotnije 19. pešpolka J. David, doma iz Raaba na Ogrskem (Oger), oče treh otrok. Ustrelil se je v leva prsa in je bil pri zavesti do 6. ure zvečer. Pokopan je bil 13. junija. — Tukaj bi bil zelo potreben dež. Pripravlja se vsak dan, pa vetrovi oblake vedno razženejo. — V gledališko dvorano rokodelskega bralnega društva pride v kratkem kinematograf; predstave obodo trikrat na teden. — Reguliranje Soče pri Sv. Urhu dobro napreduje. Dosedaj je končano že čez 100 metrov dolga obrana in se že sedaj obrača tok vode v zaželjeni smeri. Ker se zidanje obrane nadaljuje, je upati, da bode sedanji tok Soče kmalu zanešen.

— **Konec šolskega leta na Goriškem** bo na ljudskih šolah dne 28. junija, srednje šole pa končajo leto z dne 1. julija.

Kupujte le vzgajalce: O korist obmejnem Slovincem!

REDLOVA AFERA.

Dunaj, 13. junija. Neko poročilo iz Pulje trdi, da je v ondotni mornariški bolnišnici podčastnik Avgust Birkhoffer pod strogim nadzorstvom ter je obdolžen, da je sokrivec polkovnika Redla. Odsek vojne mornarice pri vojnem ministrstvu pravi, da mora biti ta vest napačna, ker ni dobilo ministrstvo nobenega takega naznanila.

„Svela vojska“.

Ker se bliža družbeni praznik te organizacije, sv. Janez Kristnik, ki je v nedeljo, 22. junija, so se razposlali vsem župnim uradom po Slovenskem obrazci za letno poročilo. Vsem zato, ker ni natančno znano, kje obstoji organizacija, zlasti ne, kje je v tem smislu organizirana šolska mladina. Iz letnih poročil se bo ravno sestavil natančen pregled in statistika obstoječih organizacij. Na kresno nedeljo ima biti po pravilih — kjer organizacija obstoji — občni zbor; kjer je pa ni, je pa tudi ta dan najbolj primeren, da se ustanovi. Poročilo prosimo, naj se pošlje takoj po občnem zboru; zadnji čas pa do 15. julija.

Ustanovni shod bo imelo društvo »Svela vojska« ta dan v Trstu, in sicer za Trst sam kakor za celo tržaško ozemlje. Govorila bo gđna. Antonija Štupca.

V Ljubljani bo — poleg tega, da se bodo »Svete vojske« spominjali tudi po cerkvah, kjer je ustanovljena — občni zbor popoldne ob 4. uri v Ljudskem domu. K temu zboru naj pridejo polnoštevilno vsi, ki so v Ljubljani (na raznih krajih) vpisani v »Svelo vojsko«, ali se zanj vsaj zanimajo!

TISZA SE ZOPET TEPE.

Budimpešta, 13. junija. Ministrski predsednik Tisza je poslal grofu Ivanu Hadiku zaradi njegovega včerajšnjega govora v magnatski zbornici svoje priče.

— **BODOČE CESARSKJE VAJE V GALICIJI.** Iz Stanislava se poroča, da je načelnik generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf v Galicijo zato potoval, ker bodo drugo leto cesarske vaje pri Stanislavu in da je v ta namen inspiciral teren.

POMNOŽITEV NAŠE MORNARICE.

«Neues Wiener Tagblatt» poroča, da izdeluje naša mornariška uprava nov načrt o zgradbi ladij, ki se delegacijam za leto 1915. predloži. Proučujejo tudi vprašanje o pomnožitvi brodovja dreadnoughtov, ki dobi nekaj novih 24.000-tonskih velikih ladij.

IMENOVANJE NOVIH KARDINALOV.

Iz Monakovega poročaja, da bodo meseca julija najbrže novi kardinali imenovani, v prvi vrsti novi dunajski nadškof Piffl in kolinski nadškof von Hartmann.

KRIZA NA RUSKEM.

Peterburg, 14. junija. Stališče ministrskega predsednika Kokovceva je omajano. Pričakuje se njegova demisijska.

BRAMBNA PREDLOGA VNEMČIJI SPREJETA.

Nemški državni zbor je včeraj sprejel brambno predlogo. Propadel je s 302 proti 67 glasovom predlog konservativcev, da naj zbornica vojni upravi dovoli mesto zahtevanih šestih kavalerijskih polkov devet, propadel je tudi predlog narodnih liberalcev z 203 proti 159 glasovom, da naj dovoli zbornica vladi zahtevanih šest novih kavalerijskih polkov, na kar so klicali socialni demokrati: »Razpustite državni zbor!« Zbornica nato sprejme predlog komisije, da se dovolijo trije novi kavalerijski polki. Predlog, da znašaj mirovno stanje armade 659.563 mož, se sprejme proti glasovom socialnih demokratov.

IMENOVANJE ČASTNIKOV FRANCOSKE ZBORNICE POSPEŠILA.

Francoska zbornica je kljub opoziciji socialistov v svoji seji 13. t. m. sklenila, da se smejo imenovati poročniki s činom 10. julija 1913 tisti gojenci kake posebne vojaške šole, ki zdaj obiskujejo drugi letnik, s činom 1. januarja 1914 pa tisti učenci, ki zdaj obiskujejo prvi letnik. Podvreci in izdelati morajo izkušnjo.

IZJEMNO STANJE V ALZACIJI IN LORENI.

Dopisniku »Frankfurter Zeitung« v Strassburgu so naložili globo 30 mark, ker je predčasno objavil načrt vlade proglasiti izjemne postave za Alzacijo in Loreno.

VELIKI BOJI V MAROKU.

Iz Cente se poroča, da se je 12. t. m. bil pri Montnegronu velik boj. Križarica »Estramadura« neprestano obstreljuje Montnegron.

Društva.

— **Slavnostna otvoritev »Gasilskega doma« v Zagorju ob Savi** se bode vr-

šila v nedeljo, dne 27. maj. srpana t. l. Prostovoljno gasilno društvo prosi tem potom vsa bratska društva, da naj se blagohotno ozirajo na našo slavnost ter ne priredijo omenjeni dan nobene slavnosti. Naše gasilno društvo je skoraj eno med najmlajšimi društvi na Kranjskem in v tem kratkem času smo si z vsostransko požrtvovalnostjo že sezidali svoj lastni dom z stolpom vred. Da se bode slavnostna otvoritev tem častnejše vršila, apeliramo na vsa bratska društva, da pohite 27. malega srpana v Zagorje. Zveze so jako ugodne glede prihoda in odhoda. Natančnejši spored bomo v kratkem priobčili. Na pomoč! — Odbor.

— **Del. strok. društvo na Jesenicah** priredi v nedeljo, 15. t. m. ob pol 4. uri popoldne na dvorišču l. delavskega konsumnega društva na Savi srečanje in tombolo na korist bolnim članom. Ob neugodnem vremenu se vrši prireditev v dvorani »Delavskega Doma«. Ker ima prireditev blag namen, pričakujemo obilne udeležbe.

Zadnje vesti.

GROF PEJACEVIĆ — HRVATSKI MINISTER?

Budimpešta, 14. junija. V kratkem se prično pogajanja glede hrvatskega ministrskega vprašanja. Najboljše šanse ima baje grof Teodor Pejačević.

OGRSKA OPOZICIJA ZDRUŽENA.

Budimpešta, 14. junija. Vse tri neodvisnostne stranke se svedeno združijo. Kot program se postavi: 1. Neodvisne gospodarske institucije. 2. Revizija volivne postave. 3. Uvedba progresivnega davčnega sistema. 4. Demokratska politika glede lasti. 5. Restitutio in integrum glede parlamenta. 6. Odprava zbornične straže.

PETINDVAJSETLETNI JUBILEJ VLADANJA NEMŠKEGA CESARJA.

Berolin, 14. junija. Danes so se začele slavnosti ob priliki 25letnega vladarskega jubileja cesarja Viljema II. Ko se je cesar peljal skozi »Linden«, so mu prirejali burne ovacije. V gradu so bile danes različne deputacije in diplomatska poslaststva. Kardinal Kopp je prinesel čestitke sv. očeta. V državnem zboru se je vršila danes slavnostna seja.

VLADNI KOMISAR NA REKI.

Reka, 14. junija. Vlada bo občinski svet razpustila in postavila vladnega komisarja.

POLJAKI ZA TURKOFILNO POLITIKO AVSTRIJE.

Dunaj, 14. junija. Poljski klub je vložil v zbornici interpelacijo, v kateri opozarja na popolnoma rusofilno politiko balkanskih držav in označuje za nujno potrebo, da Avstrija nasproti temu zasleduje Turčiji prijazno politiko. Avstrija bi utegnla imeti proti sebi vso vojaško moč Balkana, zato naj prepreči nadaljno oslabitev osmanskega cesarstva.

SESTANEK BALKANSKIH PREMIEROV V PETERBURGU.

Peterburg, 14. junija. Sestanek balkanskih premievov se bo po zadnjih vesteh vršil v Peterburgu.

ZAPOZNELA INSTRUKCIJA.

Dunaj, 14. junija. Z ozirom na to, da je srbska vlada že sama v Sofiji predlagala obojestransko demobilizacijo, so avstro-ogrski poslaniki v Belgradu in Sofiji dobili navodilo, naj se demarša opusti, ako se že ni izvršila. (Se je že. — Op. uredn.)

GRŠKI PRINC V BELGRADU.

Solun, 14. junija. Princ Nikolaj grški je včeraj s posebnim vlakom odpotoval v Belgrad.

POGOJI BULGARIJE NAPRAM GRČIJI.

Dunaj, 14. junija. »N. Fr. Pr.« hoče vedeti, da bo Bulgarija tudi od Grčije zahtevala, da se v spornem ozemlju, vključivši Solun, ustanovi kondominij, definitivno pa naj spor reši vseh šest velesil.

GEŠOV.

Sofija, 14. junija. »Utro« poroča, da se bo Gešov podal na Dunaj, da konsultira nekega specialista zaradi ušesne bolezni, nato pa se poda zdraviti v Vichy. Baje se popolnoma iz političnega življenja umakne.

RAZMERE V TURČIJI.

Carigrad, 14. junija. Dognalo se je, da je vezirja Mahmud Šefket pašo zadelo pet krogelj. — V dvornih krogih se ventilira vprašanje narodnega sveta, ki naj bi postavil program za vpoustavo notranjega miru, politične in gospodarske reforme in za razmerje do velesil.

KREDITI ZA LYBIJO.

Rim, 14. junija. Zbornica je danes sprejela izredne kredite za Lybijo.

BOJI V MAROKU.

Madrid, 14. junija. Kabylom se je posrečilo neko ponesrečeno špansko topni-

čarko opliniti in topove spraviti na suho. Boji s Kabylji se nadaljujejo.

Ljubljanske novice.

ZA PRENOČIŠČA UDELEŽENCEV KATOLIŠKEGA SHODA.

Gostje na katoliškem shodu v Ljubljani bodo potrebovali mnogo prenočišč, zato naj blagohotno vsi, ki bodo imeli v dneh od 32. do 27. avgusta na razpolago kako posteljo, to naznanijo in dajo prenočišče na razpolago brezplačno ali proti primerni odškodnini.

Vsa naznanila za prenočišča naj blagovolijo takoj naznaniti: v župniji sv. Petra: v prostorih šentpeterskega prosvetnega društva (Župna ulica št. 2) v ponedeljek zvečer od 7. do 8. ure. V župniji sv. Jakoba: v prostorih šentjakobskega prosvetnega društva (Florijanska ulica) v nedeljo od 10. do 12. ure in v sredo od pol 7. do 8. ure. V frančiškanski župniji: pri patru Marijofilu v ponedeljek in torek od 10. do 12. ure dopoldne. V trnovski župniji: v prostorih izobraževalnega društva (Konjušna ulica št. 4) vsako nedeljo od 10. do 12. ure in v četrtek od pol 8. do 9. ure.

Razen tega sprejema iz vseh krogov naznanila tudi osrednja pisarna v »Ljudskem domu«: vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne do pol 7. ure zvečer. Na Viču, v Spodnji Šiški in v Mostah sprejemajo oglase ondotna izobraževalna društva.

ZAVEDNI SLOVENKAM IN SLOVENCEM!

Šentjakobsko prosvetno društvo je zdalo naslednji oklic: »Čuvajmo svojo last! Ne mečimo biserov med smeti!

Naše narodne noše so nekaj izredno krasnega. Kjerkoli so Slovenci v tujini nastopili v njih, so se tujci čudili lepoti barv in zanimivosti kroja.

Narodne noše so naša last in naša čast. Žal, da izginjajo!

Nesmiselna, neestetična, od judovskega kapitala iz same dobičkaželjnosti importirana, vsak čas se menjajoča pariška moda z neverjetno nerodnim krojem žuga zatreti našo odlično posebnost v noši — našo narodno nošo.

To pa se nikakor ne sme zgoditi! Za vsak javen nastop ob slavnostnih priložnostih imej vsaka zavedna Slovenka in Slovenec svojo narodno nošo.

Letos v avgustu pride v Ljubljano na stotine naših slovanskih bratov v svojih narodnih nošah. Naj se mar Ljubljančani tedaj pokažemo v najnovejši pariški modi!

V deželnem muzeju naj si vsakdo ogleda pravo narodno nošo, da si omisli res pristno narodno.

Več o tem se lahko izve vsak večer v šentjakobskem prosvetnem društvu.

Slovenke! Slovenci! Na delo in na agitacijo za našo narodno nošo!

lj Delovanje narodno - napredne stranke za asanacijo »Glavne posojilnice«. Kakor smo izvedeli, je na nedeljskem občnem zboru »Glavne« neki liberalni advokat o »o kritiziral malomarnost vodstva narodno - napredne stranke in zlasti tudi »delovanje« ljubljanskega liberalnega poslanca dr. Ravniharja glede asanacije »Glavne posojilnice«. Če prav so člani »Glavne« po veliki večini pristaši narodno-napredne stranke, ni vodstvo iz tega izvajalo potrebnih konsekvenc in ni storilo, kar bi bilo treba, da se ustanovi skupna akcija vseh političnih strank in tako doseže kak uspeh. Dr. Ravniharja je grajal, ker je s svojim vplivom pri raznih klubih, ki jim je blizu, ni dosegel velikopotezne akcije, da bi država prispevala tudi k asanaciji tega zavoda, kakor se je to zgodilo drugod, kjer so nesrečni udeleženci imeli pač — boljše zastopnike. To je smisel izvajanja dotičnega odveta. Stenograma nismo mogli dobiti na razpolago. Pa to zadostuje!

Mnogi ljudje trpijo na lga na prebavi, ker ne najdejo prave poti, da bi odstranili to zlo. Naj jim jo pokažemo! Klinične izkušnje v c. kr. dunajski splošni bolnišnici so dokazale, da so se dosegle z naravno Franc Jožefovo grenčico pri najrazličnejših slučajih zaprtja zelo ugodni uspehi. Razkrojevalni in odvajalni učinek Fr. Jožefove vode se doseže po manjši množini kot pri kaki drugi podobni vodi. Franc Jožefovo grenčico radi jemlje bolniki in jo tudi pri nadaljnji radi lahko preneso. Dobi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnicah rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih vrelcev v Budimpešti.

— Altroche zabavljati čez S. L. S.! —
Hic Rhodus, hic saltat!

Ij Tekmovalno streljanje 3. armadnega zbora na vojaškem strelišču v Ljubljani se je sinoči ob navzočnosti ekselence zbornega poveljnika plem. Leithnerja zaključilo. Prvo darilo je dobil stotnik 7. pešpolka g. Tschernuth, drugo poročnik istega polka g. Ranzinger, tretje pa stotnik bosensko-hercegovskega pešpolka št. 4 g. Brügge.

Ij Namestnik dr. Trillerja v ljubljanskem občinskem svetu. Vsled izstopa dr. Trillerja iz ljubljanskega občinskega sveta je na liberalni listi na vrsti, da pride v občinski svet g. Alojzij Lenček, klepar in posestnik na Sv. Petra cesti. G. Lenček bo torej namestu dr. Trillerja zastopal liberalno stranko v občinskem svetu, ako se dr. Triller ne premisli. Za podžupana bo pa skoro gotovo izvoljen Likozar.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani opozarja svoje člane in prijatelje društva na izlet, katerega priredi to nedeljo na Homec. Odhod vlaka ob tri četrt na 12. uro iz državnega kolodvora.

Ij Dobrodelni koncert, katerega je priredil c. in kr. pešpolk št. 27 o priliki kornega tekmovalnega streljanja v hotelu »Union«, je nesel 433 K čistega pribitka, katerega se je izročilo mestnemu ubožnemu zakladu.

Ij Državni izpit usposobljenosti za poučevanje trgovskih predmetov na dvorazrednih trgovskih šolah je pred dunajsko komisijo z dobrim uspehom napravil Josip Gogala, suplent na tukajšnji trgovski šoli.

Ij Na potu k ministru. Alija Šubašič, 45 let star, iz Podžepja, kotar Rogatica v Bosni, je bil svoj čas vroče krvič nni nič družega napravil, kakor da je »jednoga ubil«, kakor je pravil, za kar mu je prisodila bosanska justica 17 let ječe. Ko je ječo presedel, se z delom nikakor ni mogel sprijazniti. Domislil si je, da je tako bolan, da ga mora od sedaj naprej, kakor dosedaj 17-letne ječe, že »minister« preživljati. Podviže se Alija in se napoti s fesom seveda peš k ministru v Beč. Kako je prišel do Ljubljane, ni povedal, znano je le, da je prišel na policijo ter prosil denarja za pot k ministru v Beč. Takoj so se ga gospodje usmili, mu napisali nekaj na papir ter ga poslali na magistrat. Ubogi Alija se je na magistratu zelo začudil, ko so mu povedali, da je dobil odgonski list, s katerim pa ne bo šel peš v Beč, marveč z železnico v Podžepje.

Ij Nogometna revanche-tekma: Ilirija I. — Ilirija II. V nedeljo bode revanche-tekma med prvim in drugim moštvom Ilirije. Ker je ravno zadnja tekma zopet pokazala, da sta si moštvu skoraj popolnoma enaki — prvo moštvo Ilirije je zmagalo po ostrem boju 2:1 — obeta biti ta tekma precej zanimiva in že danes opozarjamo slav. občinstvo, da si jo ogleda.

Ij Nogometna revanche-tekma med prvim in drugim moštvom »Ilirije« se prične jutri točno ob 6. uri popoldne na tivoljskem travniku za dirkališčem. Vstopnina sedež 1 K, stojišče 40 vin.

Ij S. K. Slavija v Ljubljani. S. F. K. Ilirija preskrbela je ljubljanskemu občinstvu veleinteresanten športni užitek. Pridobila je namreč S. K. Slavijo iz Prage, da igra dne 13. julija s prvim moštvom Ilirije. Kakor znano, je Slavija eno od najboljših moštev na kontinentu; v Avstriji pa razen češke Špate in istotako češke Viktorije sploh nima resnih tekmecev. Kak ugled uživa Slavija med mednarodnimi športnimi organizacijami, se vidi iz tega, da jo je mednarodna association-football federacija izvolila svojim častnim članom, kar je gotovo najvišje odlikovanje med športnim svetom. Že danes opozarjamo ljubljansko občinstvo na to tekmo, ker bo to športna senzacija prve vrste.

Ij Premeten Vipavec. Pred par dnevi je prišel k tukajšnjemu sodišču nek možakar iz vipavske doline. Ko je pri sodišču opravil, je začel premišljevat, kako bi se dalo priti ceneje domov. Kar na magistrat grem, si je mislil, pa mi bodo dali denar za vožnjo z železnico. Ker pa ni vedel, kje je magistrat, je najel postreščka, da ga je peljal v urad za podpore. Možakar je začel na dolgo in široko pripovedovati, da nima denarja za vrnitev domov. Ko se mu je odločno povedalo, da bi bil pač moral vzeti seboj toliko denarja, da bi imel za povratek in da magistrat v to svrhu ne deli podpor in če hoče domov, naj gre pa peš, ker je izključeno, da bi njegova občina stroške za vožnjo povrnila. Mož je žalostno odšel. Kmalu je pa prišel postrešček nazaj in čudeč se povedal, da je bil to pravi navihanec in da si je na tak način hotel preskrbeti le brezplačno vožnjo. Ko sta namreč šla v neko gostilno in je možakar postreščka plačal, je ta videl, da je potegnil iz žepa več bankovcev in jih dal v denarnico, katero je prej kazal pri uradu, češ, da je prazna. Ko je urad že vse to vedel, je prišel možakar nazaj še enkrat

prostiti za podporo, a jo je moral naglo odkuriti.

Ij To ne gre! Nekateri trgovci so si v zadnjem času napravili pred izložbami solnčne plahte, ki nikakor ne odgovarjajo predpisom cestno-polijskega reda, ker vise prenizko ter tako znatno ovirajo osebni promet. Včeraj se je celo zgodilo, da je na Mestnem trgu taka prenizko viseča stranska solnčna plahta posnela mimoidoemu častniku v paradi z glave čako, da se je potrkijala pod konja na fijakarskem stojišču. Oficir se bo pač lepo zahvalil za takenepotrebne neprimike!

Ij Vojaška godba svira jutri od pol 12. do pol 1. ure v »Zveščici«.

Ij S trga. Danes dopoldne je bilo na trgu zelo živahno. Prodajalk kakor konsumentov se je kar gnetilo. Je pa že tudi precej novine. Češenj, zgodnjih hrušk in marec, novega krompirja, črnih in rdečih jagod in raznih vrtnih cvetk. Češenj je bilo na trgu 140 velikih pletenic. Precej drage so bile jagode, — črne so bile danes prvič na trgu. Starega krompirja sta bila dva voza in je veljal 100 K 7 K. Novega je bilo 15 komadov za 10 vin. Tržno nadzorstvo je preiskalo z električno lučjo 1365 jajc, med katerimi ste bili dve pokvarjeni.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE NA NIZOZEMSKEM.

Na Nizozemskem bodo državnozbornske volitve 18. t. m. Odločile bodo o usodi konservativnega ministrstva Heemskerka. Konservativna stranka je zadnja leta zadržala na Nizozemskem veliko moč. Desetletja so prej vladali na Nizozemskem liberalci, ki so pa razpadli in radi svoje slabe vlade izgubili zaupanje ljudstva. Pred dvajsetimi leti se je posrečilo konservativnemu politiku in državniku dr. Abrahamu Huyperju, da so se združili ortodoksni protestantje, historični kristjani in katoličani, ki so skupno liberalce strmoljavili. Konservativno ministrstvo je vladalo od l. 1901. do l. 1905., ko so zopet liberalci večino dobili. Konservativno katoliška koalicija je pa ob volitvah l. 1909. zopet porazila liberalce tako v spodnji, kakor v zgornji zbornici. Upati je, da konservativna koalicija ob volitvah 18. t. m. zopet zmaga in to tembolj, ker opozicija: zmerni liberalci, radikali ali demokrati in socialisti ni edina in je tudi veliko zmernih liberalnih volilcev s sedanjo vlado zadovoljnih.

Štajerske novice.

Š 25letnica odličnega slovenskega podjetja. Dne 16. junija t. l. bo 25 let, odkar je kupil g. Peter Majdič v Spodnji Hudinji pri Celju od Švicarja Adolfa Lutza skromno mlinsko podjetje, katerega je v 25letnem podjetnem delu razvil v sedanje veliko podjetje. Poleg tega je v svoji železniški tvrdki »Merkur« razvil trgovske zveze skoro po vseh jugoslovanskih deželah. 25letnici podjetja g. Petra Majdiča čestitamo tudi mi, ker je njegovo delo častno za slovensko podjetnost in kaže mladim možem, kaj je tudi Slovencem mogoče s pridnostjo in vztrajnostjo storiti.

Š Generalni major vitez pl. Bruder-mann bo, kakor se govori, premeščen iz Maribora na Dunaj, kjer postane nadzornik

domobranske kavalarije ali pa kavalerijski divizionar.

Š Poneverbe v celjski okrajni bolniški blagajni. Po mestu Celju vlada precejšnje razburjenje: v okrajni bolniški blagajni so odkrili večje poneverbe, ki jih je izvršil prejšnji blagajniški tajnik V. Oechs. Sedaj revidira štajerska namestnija po posebnem odposlancu in čimdalje se razkapa gnoj v okrajni bolniški blagajni, tem bolj smrdi! Oechs ni vpisoval zlasti glob, na katere so bile obsojene razne stranke in jih je pridržaval zase. Mož je rabil denar, saj je živel tako luksurijsko, da ni mogel izhajati samo s plačo. A štajerska namestnija se ni poprej spomnila na svojo dolžnost, dokler ni Oechs umrl. Ker ni zapustil nič premoženja, bo trpela škoda blagajna.

Š Tegetthovo rojstno hišo v Mariboru nameravajo podreti in zgraditi novo poslopje.

Š Obesil se je v Studenčicah pri Mariboru vpokojeni strojevodja južne železnice Ferdinand Stanzl. Zapušča vdovo in več že oženjenih otrok.

STOLLWERCK
ZLATO

najnovejša
čokolada

Neprekosljiva v kakovosti
in kupni vrednosti.

Laurin & Klement
NOVI
MODELI
1913

2 HP. 13 HP. 16 HP.
20 30 40

nedosežna kakovost, vedno pripravljeno za nabavo.
Delavnice v Mladí Boleslavi.

J. KETTE
Ljubljana, Franca Jožefa c. 3

priporoča srajce, kravate,
nogavice, žepne robce, klobuke, slamnike, čepice in vedno najmodernejše kopalno perilo za letovišča, vse potrebščine za turiste in telovadbo.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
13	9. zveč.	738.9	15.0	sl. svzh.	jasno	
14	7. zjut.	741.2	11.8	p.m. jvzh.	jasno	0.0
	2. pop.	741.7	19.4	p.m. jug	sk. obl.	

Srednja včerašnja temp. 15.1°, norm. 17.5°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 14. junija 1913.

Pšenica za oktober 1913	11.30
Rž za oktober 1913	9.06
Oves za oktober 1913	8.53
Koruzna za julij 1913	7.89
Koruzna za avgust 1913	7.45

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Ovratnike za prečistilo duhovščino

priporoča **Josipina Podkrajšek**
Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2
— Naročila po pošti se izvrše točno. —

Baška, Krk, Istra

Otvoritev novega, moderno urejen.

hotela „Velebit“
(lastnik Ante Tudor)

dne 1. julija. - Prijatelji mirnega oddiha v domačem, hrvatskem morskem kopališču zglasite se pravočasno! 1717

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetlična in osvežujoča pijača

preizkušena pri žledodnih in črevesnih kataris, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,

železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Založbe pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

UZORCE FRANKO
modnega blaga kakor

ZEFIRJA
batista, platna
platenega in bombažnega blaga razpošilja
V. J. Havliček & brat Lazne Poděbrady, Češko
Pišite takoj.

Zaradi nujnega odpotovanja se prodasta za vsako ceno

2 Neckarsulm motorja 6 1/2 HP

z dvojno prestavo in priklonim vozom in 3 1/2 HP. Ogledata se lahko pri mehaniku 1844 Ernest Speilu.

Prodajalka

izurjena v trgovini z mešanim blagom išče službe, najrajši na deželi. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1763. (Znamka za odgovor.) 1768

2 ključavničarska pomočnika 2

sprejme takoj Rudolf Geyer, ključavničar, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 10. 1794

Licitacija cerkvenega lesa

parcela 579 pri Mariji na Zili ob Beljaku se vrši v četrtek, 19. junija ob 9. uri dopoldne v gozdu. Kavcija 180 K, kupni znesek je treba takoj plačati. 1787

Vsakovrstne slamnike

od priprostitih do najfinejših po primeru nizki ceni priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu **FR. CERAR**, tovarna slamnikov v Stobu, p. Domžale.

Celje. Celje.

V mestu se takoj odda stara 1749 3 specerijska trgovina.

Lepa prilika se nudi tudi takim, ki želijo, da koncesija ostane kakor je sedaj. — Naslov »Cvetoča prilika«, poste restante CELJE.

Prodaja pritlična hiša

z lepim sadnim vrtom in vrt za zelenjavo. Več se izve ravnotam Zg. Šiška št. 52. 1778

učenca

za pekovo obrt iz poštene družine, koji se obenem priučijo lahko tudi nekoliko slaščičarske obrti. Naslov pove uprava lista pod št. 1756. (Znamka za odgovor.)

Za vsakega 3 pare moških ali ženskih chev. čevljev na zadrgo za samo K 14-75

Prva kršćanska izvozna tvrdka za čevlje na Dunaju se je odločila, da bi postala povod znanja, razpečati 30.000 parov chev. čevljev na zadrgo po tvojinski ceni in prodajati 3 pare moških ali ženskih chev. visokih čevljev na zadrgo, podobnih kakor kaže slika po K 14-75. Cenjeni naročniki določijo čevlje le ako ostanejo stalni odjemalci in me pri svojih znanih priporočajo. Pri naročilu zadostuje, da se navede mera v centimetri ali pa številka. Razpisila po povzetju prva kršć. izvozna tvrdka za čevlje.

Franc Humann, Dunaj II., Alcisgasse, št. 3 10 R.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani, m. a. deč. življ. in rentne, neop. in jamstv. zavarovalnice sprejema zavarovanja na dolivete in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neop. in jamstvena zavarovanja. Zavod temelji na vzajemnosti. Absolutna varnost. Cene premije. Splošni ZASTOPNIKI naj javijo svoj naslov. Prospekti zastoj in poštne prosto. 1780

Hiša z vrtom

za večjo družino, primerna tudi za čast. g. duhovnika v pokoji; krasna lega v lepem kraju na Gorškem se prodaja. 1824

Dobro idoča gostilna v Gorici na prodaj.

Prostori primerni za pekarijo se dajo v najem. Pojasnila daje Perko, Gorica, Stalna ulica 11.

Dva dobro izurjena, solidna kolarska pomočnika

se sprejmeta takoj v trajno delo, eden za izdelovanje vozov, drugi za fina dela. Prednost imajo taki, ki so že vajeni pri strojih. **Anton Sedlar**, kolarstvo na stroje, Kandija na Dolenjskem. 1827

Zabeležnik za l. 1914

le izšel. Cena kron 1-30, s poštnino 20 vinarjev več. 1835

Založil Hinko Sax v Idriji.

Več dobro ohranjenih

OKEN

se prodaja. Kje, pove upravnistvo tega lista. (Znamka.)

Preselitev!

Preselitev!

ADVOKAT FR. KOBLER

se je s svojo pisarno preselil iz Ljubljane v Radovljico. POSLUJE V HIŠI MESTNE HRANILNICE NASPROTI SODNIJI

Vabilo za udeležbo pri elitnem romanju v Lurd,

v zvezi s posebnim izletom v svetovno sloveči kopališči Biarica in S. Sebastian (Spanija) pod duhovnim vodstvom č. g. **Karola Schweitzerja** iz Waasen-Leoben in **Karola Pollitsch-a** iz Gradca.

Pričetek potovanja: 16. avgust.

Doba potovanja 15 dni.

Cene za udeležence:		
Od Dunaja do Dunaja:	Od Gradca do Gradca:	Od Linca do Linca:
I. razred K 535	I. razred K 520	I. razred K 505
II. " " 430	II. " " 420	II. " " 410
III. " " 255	III. " " 250	III. " " 240

Potovalo se bo skozi Tirole, Švico (čez Št. Gotard) Italijo, Francijo in Nemčijo, (čez bodensko jezero) ter bo s prvim namenom potovanja kot romanjem združena tudi udobnost in mnoge zanimivosti in vsled tega le omejeno število udeležnikov.

Obširni načrti se dobe pri preč. gosp. **Karolu Schweitzerju**, mestnem župniku **Waasen Leoben** in preč. gosp. **Karolu Pollitschu**, stolnem kaplanu v Gradcu, **Burgasse 3.**, kamor naj se pošiljajo prijave. 1838

Priglasila se sprejemajo do 31. julija.

Naznanjam, da sem otvoril z današnjim dnem zobozdravniški ateljè v Metliki

kjer se zalivajo in vstavljajo zobje in narejajo cela zobovja po najnovejšem načinu in zmerni ceni.

DR. WEIBL, okrožni zdravnik v Metliki na Dolenjskem. 1832

Ugodni nakup.

Glavno poslopje

krasna

2 nadstropna hiša

posebno solidno zidana

v Ljubljani, na Dunajski cesti 31 je naprodaj.

K hiši pripada cirka 340 m² dvorišča, cirka 700 m² vrta ob Bleiweisovi cesti in dve postranski stavbi k glavni hiši prizidani, cirka 17 m dolgi in cirka 6 m široki.

Vpeljana je kanalizacija, elektrika in plin, izvanredno lepi, veliki in visoki prostori, v vsakem oziru moderno opremljeni.

Porabljivo za gospodsko bivališče, kakor tudi za vsako obrt in trgovino, izvanredno ugodno ležeče pa za hotel ali gostilno z vrtom in hlevom eventualno tudi za garažo, na najbolj prometnem mestu med južnim in državnim kolodvorom, oziroma v posredni bližini obeh kolodvorov. V vsakem slučaju izvanredno ugodna prilika.

V prodajo spadajoče se lahko ogleda ob delavnikih od 4. do 6. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure dopoldne.

Pismene ponudbe in vprašanja na **Jos. Zidar**, Ljubljana.

Mlin in žaga

se prodaja takoj in pod jako ugodnimi pogoji. Pism. vpr. **A. R. Ljubljana**, pošto ležeče. 1836

Zajce

velike pasme, stare in mlade s hlevčki vred prodaja takoj vežbalec **Daks** v Mestnem domu. 1837

Ženitna ponudba.

Uradnik, samec, v stalni službi, s pravico do pokojnine in 2000 K dohodki, želi poročiti gospodično ali vdovo s primernim premoženjem; tajnost zjamčena. Le resne ponudbe je poslati do 20. junija t. l. pod 1833 na upravn. »Slovenca«.

Pozor!

Popolnoma novi, le enkrat rabljeni ameriški sodovi

iz trdega lesa, brez napake, se oddajo, dokler je kaj zaloge, po K 6.— za hekto od Ljubljane. Velikost ca 600—1200 l. Vprašanja ter ogledovanje vzorcev pri našem zastopniku **A. Švara**, Ljubljana, **Franciška ulica št. 6.** 1834

Ana Križaj, Spodnja Šiška 200

izdeluje izborno

MAZILO ZA LASE

že čez 38 let. Dobi se v trafiki v Spodnji Šiški blizu cerkve ter v Ljubljani pri g. Čvančara nasproti glavne pošte. Pohvalna spričevala na razpolago. Za gotov učinek se jamči. 1803

Trgovski pomočnik

špecerijske stroke, več slovenskega, nemškega in laškega jezika, išče službe za takojšnji z dobrimi spričevali ali poznejši nastop. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1831. (Znamka za odgovor!)

Mizarskega pomočnika

sprejem takoj v trajno delo, dobro izurjenega v pohištvenem in stavbenem delu, z vso preskrbo, vstop takoj. **Jožef Sitar**, mizarski mojster, Križe pri Trzinu, Gorenjsko. 1830

Išče se žaga

za izdelovanje nekega predmeta na debelo iz odpadkov smrekovega lesa. Zelo enostavno in vendar dobičkanosno ter brez konkurence. Pismena vprašanja na upravo »Slovenca« pod »Massenartikel« 1828

V najem se da ali prodaja :: ::

hiša

v bližini kolodvora z dvema koncezijama (gostilna in prodajalna) v Zeleni jami št. 141 pri Ljubljani, pošta Moste. Več se izve istotam. 1841

Izgubila se je siva papiga z rdečim repom.

Odda naj se proti nagradi 20 K v vili Nunska ulica št. 21, I. nadstropje. Pred nakupom se svari. 1842

Koroško! Edino slovensko narodno podjetje!

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikoposka c. 5.

Podpisana voditeljica hotela Trabesinger se v ljudno priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zjamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatga vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah, prijetno slovensko družbo. — Slovenci ustavljajte se samo v edini slovenski narodni gostilni »HOTEL TRABESINGER« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča voditeljica hotela. 1785 **Leon Alojzija**.

Idrijske novice.

i **Idrijska podružnica »Sloškovce zveze«** priredi zborovanje v četrtek, 19. t. m. ob 11. uri dopoldne v hotelu »Didi«. Predaval bo c. kr. uč. R. Gostiša »Ob dvestoletnici pragmatične sankcije«. K zborovanju so vladno vabljeni vsi člani podružnice in sploh prijatelji krščanskega učiteljstva.

i **Ta teden so podrli** staro razpadlo hišo, katero je gerent že leta 1908 odločil, da se odstrani kot zdravju nevarna in za razširjenje ceste neobhodno potrebna. Takrat so naši nasprotniki rekurirali in po časnikih pisali, kako škodo je napravil gerent in kako uničuje S. L. S. stanovanja, katerih za nižje sloje tako primanjkuje. Do 31. decembra 1909 bi bili morali hišo podreti, a tri leta in pol so odlašali, preden so dotični sklep izvršili. Zanimivo je bilo sedaj pri podiranju poslušati razne opazke. Ker je bilo že vse preperelo in se je grozen prah razširjal daleč na okrog, so videli, kako je bilo zadnji čas odstraniti tako stanovanje. »Torej take podrtije privoščijo naši liberalci in ž njimi združeni socialni demokrati ubogemu rudarju? Za to grobljo so se vlekli nekaj let? In sami sebi hočejo na naše stroške zidati dvorano, gledališče in kajivemo še kaj in to, kakor je pravil Gangl nekim tujcem, v posebnem modernem slogu? No, to so res prijatelji delavstva!« Radovedni smo tudi, na katere stroške se je odstranila. V pogodbi je bilo določeno, da prejšnji posestnik na lastne stroške podere. Kaj velja, da ni sedaj občina vse sama plačala?

i **Mesto venca** na krsto svojemu prezgodaj umrlemu prijatelju tovarišu dr. Indri je daroval Vincencijevi družbi 10 K tukajšnji rudniški nadzdravnik dr. Stverak.

i **Najlepši odgovor** je dal naš hotelir Didič na vse napade zadnjih let pretečeno nedeljo, ob priliki dekanijskega shoda naših Marijinih družb. Prišlo je 280 članic iz idrijske okolice in vsem je obenem postregel z izbornim kosilom. Bilo je za vse skupaj pripravljena namizna oprava in vse so ob istem času dobile naročeno. Pač malo hotelov na Kranjskem, ki bi imelo toliko priprave v zalogi, da bi tako veliki družini zadoštili ob istem času! Didič ne štedi, ko je treba pogostiti navzoče. Zato pa pozivljemo Idrijčane in okoličane, da ne pozabijo, kje je naša hiša, ki preskrbi hrano točno, okusno in po zmernih cenah.

i **Izlet v Cerkno** so hoteli napraviti zadnjo nedeljo nekateri Idrijčani. Voz je pa naglo zavil pri mestni hiši, omahnil in se prevrnil in vsi izletniki so bili v kratkem neprosto voljno na tleh. Vsak je dobil kake praske, vendar hudega ni bilo. Le izlet je izostal in nekaj dni bo treba čakati, da se rane zacelijo.

Tržiške novice.

t **Kranjsko okrožje** Orla je imelo minulo nedeljo sejo pri nas, Orli iz Kranja in Naklega so prikorakali peš, tužiški Orel jim je šel nasproti do Križa. Pri seji je poročal br. Podlesnik. Sklenilo se je med drugim v juliju prirediti telovadbo okrožja kranjskega v Naklem.

t **Knjižgovodski tečaj** se prične prihodnji ponedeljek v društvu sv. Jožefa. Zglašilo se je za tečaj 30 oseb.

t **Lov na Kokovnici** je dobil na dražbi g. župan Ahačič za 260 kron.

t **Izlet pridnih otrok** v Ljubljano. Do 112 učenk in učencev je šlo pod nadzorstvom gg. katehetov pretekli četrtek v Ljubljano. Pri uršulinkah so imeli sv. mašo, pri kateri so prepevali izletniki. Po sveti maši so si ogledali muzej, nekatere cerkve in mesto z Grada. Obedovali so v ljudski kuhinji, kjer so bili izborno pogoščeni. Ob tej priliki se izreka najtoplejša zahvala vodstvu kuhinje in g. ravnatelju dr. Mantuaniju.

t **Zrtev alkohola**. Umrli je vsled akutnega zastrupljenja po alkoholu Franciška Dobrin. Našli so jeh nezavestno pod kozolcem. Kakršno življenje, taka smrt.

* **Salomonovi rudniki**. (Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M.) Afrikanška povest. Cena broš. 1 K 60 vin., v platnu 2 K 40 vin. — Le malo povesti imamo Slovenci, ki bi nudile čitatelju poleg izredno zanimive vsebine tudi možnost spoznavati tuje dežele in seznanjati se s čudnimi šegami in običaji nam nezanih divjih narodov. Slavni angleški pisatelj Haggard je postal ravno radi tega svetovnoznani, ker zna v svojih čudovitih potnih povestih, ki so skozinsko prepletene s čudovitimi dogodki, tako izborno naslikati tudi čuda pokrajin in prebivalcev, mimo katerih pelje čitatelja. Njegova nad vse bujna domišljija mu povsod pomaga najti sredstva in pota, po katerih se izogne tisočim nevarnostim ter svoje junake srečno pripelje do zaželjenega smotra. V tej povesti s čudovito spretnostjo odgrinja čitatelju skrivnosti Afrike ter ga seznanja najprej s strašnimi težavami, s katerimi je zvezan prehod skozi puščavo čez gore, pokrite z večnim snegom in ledom. Nato pa pripelje svoje junake, kolikor jih ne pogine med potom, v deželo, kjer se nahajajo

bajni rudniki, iz katerih je črpal kralj Salomon svoje dijamante in dragocenosti in kjer je dobil slonovo kost za svoj slonokošeni prestol. — Povest je pisana z redko pisateljsko zmožnostjo in je izredno zanimiva, zato jo priporočamo. Dobi in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Šestnedeljska pobožnost k sv. Alojziju. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 20 vin.

Ta knjižica, ki obsega za našo mladino tako priporočljivo pobožnost k sv. Alojziju, je izšla ravnokar v novem (tretjem) natisu. Da bo mladina kdaj srečna in hvaležna staršem in vzgojiteljem, jo je treba vzgajati v verskem duhu. Brez vere ni prave ljubezni in hvaležnosti. Koliko duhovne koristi in dobrih sklepov je rodila v naši mladini pobožnost k angelško čistemu Alojziju. Ohranjenje nedolžnosti, razsvetljenje pri volitvi stanu, ljubezen do Marije, obilen blagoslov pri učenju — to so krasni sadovi te pobožnosti, ki je mladini samaobsebi tako priljubljena.

Ta knjižica naj se vedno bolj širi; blagodejni uspehi ne bodo izostali.

Zahtevajte cenik

PUCH-koles

1913!

Edino zastopstvo

F. Čuden

Ljubljana Prešernova ulica

Dobro cestno kolo „Courier“ K 110.— s Torpedo prostim tekom

Fino trpežno kolo za ture „Rambler“ K 150.— s Torpedo prostim tekom

Najboljše kolo svetovne znamke „Puch“ s Torpedo prostim tekom K 200.—

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apolstolskega Veličanstva.

Izvanredna c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija vsebuje 21.146 dobikov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček 200.000 kron.

Srečkanje se vrši javno na Dunaju dne 3. julija 1913. Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstraße 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce zastoj. Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

Od ravnateljstva c. kr. državne loterije (oddelek za državne loterije.)

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije Ter. c. 11 (Kolizej).

Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih najnovejših slogih.

Vsakovrstno drugo **pohištvo.** Priznано solidno blago **ter najnižje cene.**

Zaloga otomanov divanov, žimnic različne kakovosti; zajamčeno trpežni izdelki.

Velika izbira **otroških vozičkov** vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurrgične bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Kupi se že rabljena

Wertheimerica

Ponudbe z naslovom in ceno pod „Wertheimerica št. 1822“ na upravnistvo Slovenca.

KLAVIR

prav dober, se proda za 300 K. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1821. (Znamka!)

Odda se v prometnem kraju na Gorenjskem vsled smrti gospodinje, stara, jako pripravna

restavracija

pod prav ugodnimi pogoji **tako v najem.** Kje, pove upravnistvo tega lista pod št. 1825. (Znamka za odgovor.)

Izdelaovalnica čebelarkega orodja

„Kranjsko tržišno čebelarstvo“

Peter Majdič

preje baron Rothschild,

Smrek, pošta Višnjagora (Dolenj.)

priporoča vsakovrstno čebelarkega orodje lastnega izdelka, posebno panje vseh sistemov, vse priprave za izdelovanje Alb. Znidarskih in drugih panjev, stiskalnice za umetno satovje, rokavice, avbe, kadilnice „Smoker“ in razne druge pipe za kajenje, točila za med, kakor tudi vse druge v to stroko spadajoče predmete, vse skrbnega in dovršenega dela, po primerno nizkih cenah, na debelo in na drobno. 469

Prodajalna v trgovini „Merur“

Peter Majdič, Celje,

Graška cesta št. 12.

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. **Parna žaga SCAGNETTI**, za skladiščem državnega kolodvora. - - - - 245

Nadležne kocine

na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah

odstranjevalec kocin

dr. H. Rixa

zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Skatlja za K 4.— za dostavo. Razpošilja na vse strani

Nos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 H.

Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri vlatem Jeleni“, parfumerija A. Kaučič in drožerija „Adrija“.

Na Selu pri Ljubljani,

Poljska ulica števil. 20

se odda

več cenih stanovanj.

Pojasnila istotam.

1797

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. maja 1913. K 69.642.871.—

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

31. decembra 1912 na knjižico in tekoči račun K 214.160.979.—.

Najcenejše dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno. 537

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega ri- sanja.

Dobi se tudi kraj po životni
meri. Istotako se izdelujejo obleke točno
in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih,
Ljubljana, Stari trg 28.

4172

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred škofijo šteč. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset
lasti pa pred. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne
duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega
in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Telefon 145.

2114

Tovarna za kovinsko blago in zvonoljubica

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomeslo,

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila
vsake velikosti in glasu. Jamstvo za določen in poln glas,
najčistejšo vglasitev in najboljši material. Stojala za zvo-
nove iz kovanega železa ali lesa. Lahkot-
no zvonjenje, najbolj-
si način toka. Nagla
izvršitev najnižje
cene. Ugodni plačilni
pogoji. Stari nerabni
zvonovi se sprejmo
v prelitje, ravnotako
se izdelujejo železna
stojala najboljše kon-
strukcije z dolgotraj-
nim jamstvom. Pro-
računi in projekti
vsak čas zastoj in
franko na razpolago,
enako tudi priporo-
čila kakor tudi pri-
znanja pisma.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalet strelo-
vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
skriljem z

asbest-cementnim škrliljem (Eternit) patent Hartschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-
mentno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Projacuni brezplačno in poštno prosto.

20

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, kateri vsak teden v sobotah oskrbu-
jejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so svažnost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
njejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega
kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e. priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

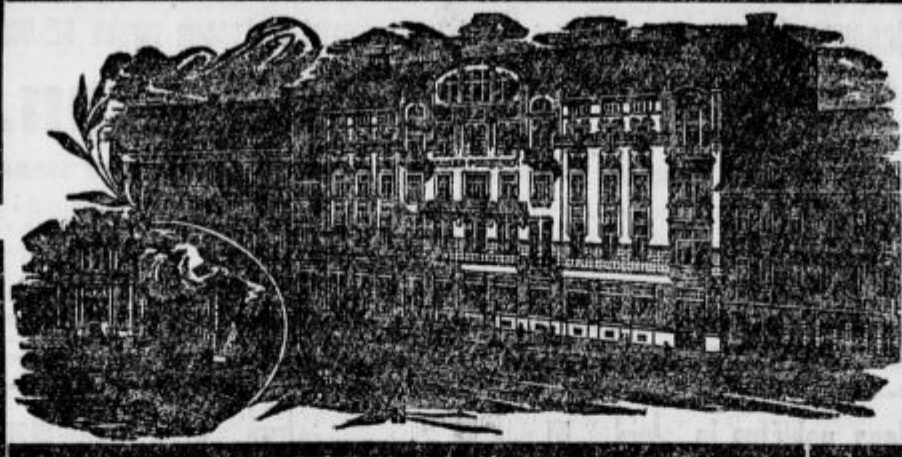
umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Sprichevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šteč. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohran.
položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana,
Franciška ulica 8. Izborna blago!
Točna postrežba. Zahtevajte drože v
prijd „Slovenske Straže“. 159

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na

tvrdko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne
čevlje za dame, gospode in otroke.
Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih
vencev, frakov z napisi. Bluze,
vrhnja in spodnja krila, nogavice,
rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim
prepričajte se!

3090

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1913.

Kupon. 3.10 metr. dolg, za 1 kupon 7 kron
kompletne moške obleke 1 kupon 10 kron
(suknjo, hlače, telov- 1 kupon 15 kron
nik) zadostno, stane le 1 kupon 17 kron
1 kupon 20 kron

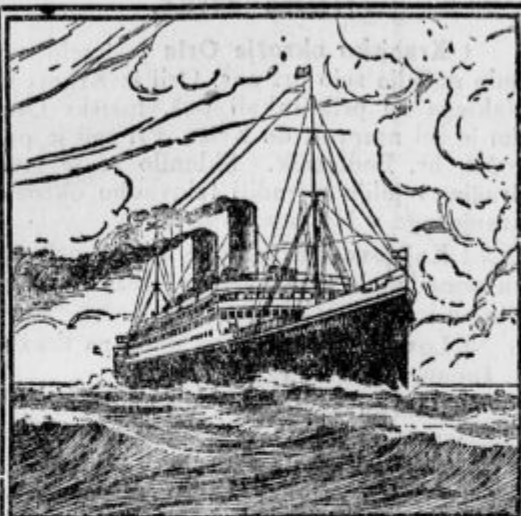
Kupon za črno salonsko obleko K 20.-, kakor
tudi blago za povrhnike, turistovske obleke, avilni
kamgarn in blago za damske obleke, pošilja po
tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna

Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorec zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri tvrdki Siegel-
Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo
prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa
vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stal-
ne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se
izvrše najskrbneje, natančno po vzorcu. 464

Potniki v severno in južno Ameriko se vo-
zijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos, Portland,
Quebec, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema
vijakoma, električno razsvitlavo,
brezžičnim brzojavom, na katerih
je za vsakega potnika preskrbljeno,
da dobi dovolj domače hrane z vi-
nom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto,
v južno Ameriko vsakih 14 dni,
v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje rade-
volje brezplačno in prodaja vozne
liste glavni zastopnik za Kranjsko,
Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

21 Kolodvorska ulica 26.